

TIETÄJÄ 1920

Toimittajalta
(*Pekka Ervast*)

Tammikuu, 2-7

„Aika kuluu! olemme – väärän käsityksemme nojalla – tottuneet sanomaan. Aika pysyy, – te kulutte.“

Tämä *Talmudin*, juutalaisten pyhän kaanonin, lause ansaitsee miettimistä näin vuoden vaihteessa. Me olemme todella tottuneet puhumaan „ajan“ kulumisesta, mutta pieni katsahdus todellisuuteen vakuuttaa meille, että asia on, niinkuin Talmud väittää, päin vastoin. Me kulumme, me muutamme, koko näkyväinen maailma kehittyy ja muuttuu, mutta aika pysyy samana. Meillä on päivä ja yö, sillä maa kiertää akselinsa ympäri; mutta aurinko valaisee aina yhtä kirkkaasti. Meillä on vuodenaikojen vaiheet, sillä maa kulkee yhä uudistuvaa rataansa auringon ympäri; mutta aurinko paistaa aina yhtä lämpimästi. Aika on muuttumaton. Aika on jumalista vanhin, sanoivat vanhat roomalaiset, aika on Kronos-Saturnus. Vanhana ja arvokkaana hän katselee maailman menoa. Kaikki ilmenneet muodot ovat hänen lapsiaan. Ja kaikki lapsensa hän nielee kitaansa oksentaakseen ne jonkun ajan kuluttua jälleen ulos. Ainoa, joka säästyy hänen hampailtaan, on Jupiter, jumalista ensimmäinen ja korkein. Symboliikka on päivän selvä!

Oli roomalaisilla toinenkin vanha jumala, joka kuvasi aikaa. Jos Saturnuksesta voidaan sanoa, että hän symbolisoi ajan ikuisuutta, sen muuttumatonta majesteettia, sen alituista nykyisyyttä, oli taas tuo toinen jumala – Janus – ilmenneen ajan, ihmistajunnassa elävän ajan symboli. Janus kuvattiin kaksikasvoisena: edestä nuorukaisena, takaa vanhuksena. Nuorukainen oli tulevaisuus, vanhus menneisyys. Janus oli sentähden vuodenvaihteenkin jumala: vanhat kasvot olivat mennyt vuosi ja nuoret tuleva. Ja vuoden ensimmäistä kuukautta mainittiin nimellä Januarius ja pyhitettiin Janus-jumalalle. (Janus on sukua sanalle janua, ovi; januarius on uuden vuoden oven avaaja.)

Miksi Janus-jumalalla oli kahdet kasvot. Sentähden että aika ihmisen tajunnalle todellisuudessa on kaksinaamainen. Ihminen luulee kyllä elävänsä nykyisyydessä, mutta mikä se nykyisyys on. Sitä ei ole olemassa. Ajatusta nopeammin se haihtuu menneisyyteen ja tulevaisuus on joka hetki edessä. Sentähden ihmisen aika on alati vain mennyttä ja tulevaa.

Semmoinen on tämän maailman todellisuus. Mutta Januksen takaa häämöttää Saturnus. „Minä olen ikuinen nykyisyys. Mutta minussa saatat elää ainoastaan, jos olet taivaallisen isän, Jupiterin, kaltainen.“

Jospa vuosi, joka alati vaihtuu vanhasta uudeksi, toisi mieleemme ikuisen ja muuttumattoman!

*

Ajatellessani menneiden vuosien suuria maailmantapahtumia ja teosofien suhtautumista niihin, muistuu mieleeni, mikä ihanteellinen kuva minulla nuoruudessani oli teosofisten totuudenetsijän elämäntehtävästä, ja samalla kysyn itseltäni, olemmeko ottaneet osaa viime vuosien järkyttäviin selkkauksiin semmoisella tavalla kuin teosofeina olisimme voineet tehdä?

Tähän kysymykseen täytyy minun surulla vastata kieltävästi.

Meillä oli teosofeina kaksi etuoikeutta muihin ihmisiin nähden: me saatoimme ennakkoluulottomasti etsiä totuutta ja meillä oli apunamme Teosofisen Seuran ohjelma.

Jos ennakkoluulottomasti etsimme totuutta, silloin jouduimme Mestarien jalkojen juureen. Kristittyinä saatoimme uudella tavalla lähestyä Jeesus Kristusta ja ymmärtää hänen elämänohjeitaan, buddhalaisina samaten Buddhaa. Jeesus opetti: älä vastusta pahaa, vaan palkitse paha hyvällä. Hän opetti: älä vihaa vieraita kansallisuuksia, vaan rakasta kaikkia ihmisiä. Jos tahdot olla minun opetuslapseni, älä tartu miekkaan. Buddha niinikään kielsi tappamisen, kielsi miekkaan tarttumisen, kielsi sodan. Ken Buddhan jäljissä tahtoi kulkea, hänen piti olla rauhan ihminen.

Teosofien, totuudenetsijän, jotka tämän olivat ymmärtäneet, joiden luonnostaan tuli olla suurten Mestarein opetuslapsia, heidän olisi pitänyt kieltäytyä sodasta, miekkaan tartumisesta, tappamisesta. Sen sijaan he maailmansodan aikana menettelivät niinkuin maailman lapset, joille totuus ei vielä ollut kirkastunut, jotka vaelsivat pimeydessä ja sokeudessa. Joka maassa teosofit asettuivat taistelevien riveihin, marssivat kivääri olalla „vihollista“ vastaan ja kuolivat „kunnian kentällä“.

Ja kuitenkin heillä oli apunaan Teosofisen Seuran ohjelma! Jolleivat ymmärtäneet tai tahtoneet olla Mestarin opetuslapsia, olisivat edes voineet pitää kiinni siitä T. S:n ohjelman veljespykälästä, jonka he itse Seuraan astuessaan olivat allekirjoittaneet. Sanottiinhan tuossa pykälässä suoraan, että teosofien tehtävä oli „muodostaa yleisen veljeyden ydin, katsomatta rotuun, väriin, kansallisuuteen j. n. e.“

Maailmansodassa elämä koetteli meitä: „uskotteko todella veljeyteen – kansojen ja rotujenkin veljeyteen?“ Olimmehan väittäneet uskovamme. „Näyttäkää siis nyt, että uskotte“, kehoitti elämä, „todistakaa vakaumuksenne teoissa. Sanokaa, että vieraatkin kansallisuudet ovat teidän veljiänne. Älkää tarttuko aseihin veljiänne vastaan. Vai murhalla ja vainollako te tahtoisitte rakkauttanne osoittaa?“

Eihän tämä ollut mikään poliittinen ohjelma, joka umpimähkään kelpasi kansoille ja yksilöille! Kansojen ja yksilöiden täytyi saada taistella ja tappaa, vihata ja vainota. Tämä oli vain ohjesääntö muutamille ihmisille, niille, joiden sydän oli

auennut rakkauden valolle ja lämmölle, niille, jotka totuutta etsiessään olivat päässeet Mestarein jalkojen juureen. Tämä oli teosofeja varten.

Ja me, me Pietarin tavalla kielsimme Mestarin ja totuuden. Me lankesimme syntiin. Kaidan tien asemasta valitsimme lavean. Kuolimme mieluummin sankareina maailman opin kuin marttyyreina totuuden puolesta.

Mutta maapallo jänosi vanhurskasten verta. Se kaipasi rakkauden marttyyreja, joiden veri olisi puhdistanut ilmapiiirin vihan saastasta. Se tarvitsi ihmisiä, jotka rauhan puolesta olisivat kadottaneet henkensä, jotta heidän henkensä olisi löytynyt siinä näkymättömässä hengen voimassa, joka yksin voi aikaansaada veljellisen rauhan kansojen ja yksilöiden välillä.

Venäjällä on vuotanut viattomain veri . . . ja Suomessa . . . ja kai muallakin, mutta onko se ollut kyllin itseuhrautuvaa? Onko se ollut totuudesta tietoisista? Riittääkö se ihmisten ja kansojen pelastukseksi? . . .

Syntiin me todella vajosimme, itsekkyyteen ja pimeyteen, kun emme kuunnelleet Kristuksen ja Buddhan ääntä.

*

Yllä lausuttu mielipide on aina ollut omani. Olen tässä kysymyksessä aina ollut tolstoilainen. Kantani on selvästi esitetty sekä „Jeesuksen salakoulussa“ että „Suomen Kansallishaltiaassa“ kuin myös aikaisemmissa julkaisuissani. Tarkat mietelmät teosofein ja Teosofisen Seuran tehtävästä esitin vuosikokouksen yhteydessä kesäkurseilla vuonna 1918. Olinhan myös kuvitellut, että Suomen kansa olisi osannut kuunnella omaa sisäisintä ääntään ja kulkea Kristuksen jäljissä; olin uskonut, ettei Suomen kansan enää olisi tarvinnut tarttua aseihin. Se unelmani osoittautui turhaksi punaisena talvena 1918. Suomen kansa ei kestänyt vierasta houkutusta, se ei jaksanut seistä järkkymättömänä maailman myllerryksessä. Senkin piti nostaa kätensä ja tehdä tekonsa. Se oli niin historian kulku, ja kaukana olkoon minusta, että minä kansaani tuomitsisin. Olisihan se vapaudestaan ja itsenäisyydestään voinut maksaa toisenlaisen hinnan, nyt se maksoi sen veressään. Itsenäisyyden päivä olisi sille joka tapauksessa koittanut, sillä niin oli jumalien neuvospöydässä päätetty. Mutta kun ei Suomen kansa osannut maksaa sen hintaa hengessä, oli hyvä, että se maksettiin veressä. Ilmaiseksi ei koskaan mikään tule.

*

Ajattelen taas teosofeja. Entistä voimakkaammin alkavat kaikki tuntea, että nyt on jotakin tehtävä ihmiskunnan hyväksi. Omatunto kolkuttaa. Sen ääntä ei ole vilpittömästi kuunneltu, ja nyt on menneet erehdykset korjattava.

Muistakaamme silloin, että korkein ja paras työ, minkä voimme tehdä ihmiskunnan hyväksi, on Mestarien sanoman levittäminen, teosofian tutuksi

tekeminen. Se tapahtuu kahdella toisistaan riippuvalla ja käsi kädessä kulkevalla tavalla: kasvattamalla itseämme teosofisessa elämässä ja tiedossa ja opettamalla toisia. Toista emme saa unohtaa toisen kustannuksella, sillä silloin molemmat alkavat ontua.

Kuinka vähän olemme vielä esim. levittäneet teosofista kirjallisuutta! Parin kymmenen vuoden aikana on suomeksi ilmestynyt satakunta kirjaa keskimäärin puolentoista tuhannen kappaleen painoksissa. Siis korkeintaan noin sataviisikymmentä tuhatta teosofista teosta on siroteltuna Suomen ja Amerikan suomalaisten keskuuteen. Ja suomalaisia on kuitenkin kolme miljoonaa ja kahdenkymmenen vuoden aikana monet lapset ovat syntyneet ja kasvaneet lukuhaluiksi. Eikö itse asiassa työkenttä vielä ole ääretön? Kuinka paljon vielä saatamme ponnistaa! Kuinka paljon vielä puhua teosofian puolesta sekä yksityisesti että julkisesti! Kuinka monia satoja tuhansia kirjoja vielä myydä!

Älkäämme siis väsykö, vaan kasvakoon rakkautemme rajattomiin!

Sitä toivonkin kaikille teosofian harrastajille uuden vuoden onnentoivotuksena: työntöä ja iloista mieltä, rohkeutta ja rakkautta!

*

Ystäväieni kehoituksesta alan nyt uutta vuotta *in* seurassa. Olen koko ajan tähän saakka jättänyt *in* käyttämättä, mutta asiantuntijat ovat minulle todistaneet suomen kielen kauneuden vaativan, että diftongit pääsevät oikeuksiinsa. Sentähden kirjoitan tästä lähtien *kirjoittaa* enkä *kirjottaa* ja pyydän, että Tietäjän avustajatkin ottavat tämän huomionsa.

*

Kirjamme myöhästyivät, eivät ennättäneet kauppaan jouluksi, mutta ovat nyttemmin saatavissa.

*

Silloin tällöin kysytään minulta, eikö kukaan täällä Suomessa aseta horoskooppeja. Ennen teki niitä V. H. V.-vainaja, vielä varhemmin vanha astrologian tutkija A. Nylund, joka sittemmin lopetti horoskooppien asettamisen. Nyt olen kuitenkin tilaisuudessa ilmoittamaan, että herra Adolf Nylund, os. Vaasa, taasen toimittaa astrologisia horoskooppeja ja psykometrisiä lausuntoja ("psykoskooppeja"). Ken semmoisia tarvitsee, hän siis kääntyköön herra Nylundin puoleen, joka sitten antaa tarkempia tietoja horoskooppein laajuudesta, hinnoista y. m. seikoista.

Helmikuu, s. 50-57

Olen vastikään saanut käsiini muutamia mediumistisia ennustuksia Suomen tulevaisuudesta. Koska ne osaksi jo ovat toteutuneet, täytyy pilkkaajainkin myöntää, ettei niiltä puutu mielenkiintoa. Koska osaksi vielä odottavat toteutumistaan, saattaa niiden julkaiseminen herättää huomiota totuuden etsijöissä ja teosofeissa.

Ennustukset ovat osaksi suomalaista, osaksi ruotsinmaalaista alkuperää.

Psyykkilisen tutkimusseuran puheenjohtajalle, professori Arvid Grotenfeltille saapui toukokuun 8 p:nä vuonna 1912 – siis kohta kahdeksan vuotta sitten – mediumistisia tiedonantoja kirjeessä, jonka mediumi, rouva Vilhelmiina Karjalainen Terijoelta, itse hänelle kirjoitti. (Rouva Karjalainen on kerran Tietäjässä kertonut muutamia kokemuksiaan vainajista, kts. Vilhelmiina, Kuollut ja kuitenkin elävä, Tietäjä 1915 siv. 112 ja 233; myös Kirjeitä toimitukselle siv. 237.) Prof. Grotenfeltille saapuneesta kirjeestä lainaan tähän seuraavat otteet:

„Nämä (nykyiset) keisarit ja kuninkaat ovat viimeisiä hallitsijoita, tuskin yhtään enää kruunataan. En ole varma ulkovaltakunnista, mutta Venäjän viimeinen keisari on nykyinen Nikolai II Aleksandrovitsh. Perintöruhtinaasta ei koskaan tule keisaria, vaikka eläisi 100 vuotta. Nyt tulee raamattu täytetyksi sillä tavalla, että keisari- ja ylimysvalta loppuu ja joka valtakunta tulee presidentti-valtioksi. Suomi tulee presidentti-valtioksi, sillä Suomen presidentti on jo syntynyt; se on minulle ihan varmasti ilmoitettu. Minä tunnen hänet. Hän on jo aikuinen. Hänet ilmoitettiin minulle lokakuun 9 p. 1907.

„Samaan aikaan Juudanmaa tulee myös itsenäiseksi – jos kohta vähän myöhemmin, sillä aika jo lähestyy, että juutalaiset palaavat kotimaahansa ja ettei heitä enää ahdisteta. Juuda tulee myös presidentti-valtioksi, ja niinkuin Juuda on antanut Suomelle Kristuksen, niin Suomi on antava Juudalle Messiaan. Juutalaisten Messias on jo syntynyt. Silloin kun Hän koko maailmalle ilmoitetaan, silloin tulevat kaikki juutalaiset kristityiksi. Sillä juutalaiset ovat ihan oikeassa, kun he odottavat Messiaan tulemistä. Juutalaisten vaino lakkaa ennen heidän kastamistaan.

„Väkijuomat jäävät pois joka maan paikasta. Sodat, murhat ja itsemurhat loppuvat, samoin ryöstöt ja väkivallat“ ym. ym. ihanteellisia kuvauksia tuhatvuotisen valtakunnan tapaan.

*

Seuraavat ennustukset on kaikki saatu ruotsalaisen kirjoitusmediumin, neiti Ljungströmin kautta Tukholmassa. Vastaanottajana on ollut insinööri K.R. Wessberg Suomesta, joka kulloinkin on ollut istunnossa läsnä ja joka hyväntahtoisesti on jättänyt kirjoitetut muistiinpanot käytettäväkseni. Lausunnot on tietysti annettu ruosinkielellä, jonka tähden ne suomennan.

Vuonna 1911 – siis kohta yhdeksän vuotta sitten – kirjoitti neiti Ljungström:

„Sanokaa Suomen kansalle, että sen aamu koittaa, loistavan päivän aamu. Sankareita, vapauttajia, kansanvalistajia on lähtevä Pohjolasta. Suomen kansa on

urhoollisuudessa ja sankariteoissa näyttävä tietä koko Euroopalle. Sen voima on ratkaiseva gordilaisen solmun. Esiintymisensä kautta se on antava toisille rohkeutta, ja jättiläinen kukistetaan, sekä ulkonainen että – mikä enemmän merkitsee – sisäinen, se joka on takana. Sen riveissä on taisteleva valon Mestari – tuntemattomana. Sen maasta on esiintyvä Valo, joka sokaisee sen vastustajat.

„Vielä ei Suomea ole ollut, mutta uusi, todellinen *Fennia* on syntyvä. Kuka kuuluu uudelle isänmaalle? Nouskoon hän masennuksestaan, antakoon rintansa hengittää luottamuksen elähyttävää ilmaa. Juokoon hän uuden Suomen äidinmaitoa. Sankarien valtakunnan, valon kansan tahtoo äiti luoda. Hän odottaa Ikuisen jalkojen juuressa. Pyytäkää häntä laskeutumaan teidän luoksenne. Hän odottaa.“

Syyskuun 15 p:nä 1918 – siis punaisen kapinan jälkeen – kirjoitti neiti Ljungström:

„Veljeni. Suomella on korkea tehtävä ja Suomen on täytynyt tyhjentää kärsimyksen kalkki tullakseen tämän kutsumuksen arvoiseksi. Ilman kärsimystä ei mitään korkeampaa tehtävää saata täyttää. Kaikki, jotka ovat kärsineet marttyyrikuoleman, ovat valmistautuneet tätä hetkeä varten. Heidän vuodattamansa elonvoima on palaava voima-aaltona yli koko kansan. Suuri uhri on suoritettu ja juhlallinen toimitus korkeammalta näkökannalta katsoen.

„Rakas veli. Kahden vuoden kuluttua on maasi saavuttanut ulkonaisen rauhan ja järjestyksen. Mutta syvä mielenmasennus on taudin tapaisena kuluttava sieluja. Mutta sinun mielesi on päinvastoin täyttyvä suurella ilolla, sentähden että sinä *näet* ja tiedät, mitä on tekeillä astraalisissa ja mentaalisissa maailmoissa. Ja tätä iloa ja tätä tietoa sinä onnistut jakamaan muutamille harvoille. Nämä tulevat odottamaan korkeata Mestaria ja ottamaan hänet vastaan, kun hän esiintyy historiallisena, poliittisena henkilönä. Niin, korkea ja arvokas Mestari on kaikille nähtävänä johtaen kansan kohtaloa kolmen vuoden aikana, laskien perustan niille uusille yhteiskuntamuodoille, jotka sitten jatkuvat vuosisatojen kestäessä . . .

„Tahdotko tulla hänen avustajakseen?“

Tammikuun 11 p:nä 1919 kirjoitti neiti Ljungströmin kädellä henkivoima, joka nimitti itseään Oscar Busch'iksi:

„Rakkahin veli Wessberg, saat pian vähän rohkaisua. Maailmassa valkenee. Suomen tulevaisuutta vertaan aurinkoiseen päivään. Vielä on vain aamunkoi, mutta Päivä nousee taivaanrannan yli . . .

„Maailma kyllä ei voi välttää demokratisointia, mutta toivomme kaikkein teikäläisten liittolaistemme avulla voivamme henkevoittaa ja lieventää asiainkulkua, niin että kokonaisuus pelastuu kaaoksesta ja hävityksestä.

„Reipas mieli, uudet otteet ja siivekäs rukous – ja vahvista uskoasi, niin hengen kyyhkynen tulee sinua vastaan. Uskollinen ystäväsi ja veljesi Oscar Busch.“

Toukokuun 5 p:nä 1919 kirjoitti Emmanuel'iksi itsensä sanova henkivoima neiti Ljungströmin käden kautta seuraavasti:

„Veljeni, Sinä, joka rukoilet ja toivot, sinä, joka maatasi rakastat, katso, kuinka lehdet puhkeavat, katso, kuinka kahleet ja siteet kirpoavat.

„Ei ole epäilystä siitä, että Suomi käy kohti onnellista ja valoisaan tulevaisuutta, että sen kansassa piilee kehitysmahdollisuuksia, jotka tähän saakka ovat olleet syrjäytettyinä, mutta vapauden kautta saavat tilaisuuden kehittyä. Suomi on kunniakkaasti täyttävä paikkansa kansojen kesken, julistettuna täysi-ikäiseksi ja oikeutetuksi itse määräämään kohtaloaan. Sen johtavat miehet tekevät kyllä erehdyksiä, mutta palaavat aina takaisin johtavaan aatteeseen, siihen valoon, jota korkeammat voimat sytyttävät heidän sieluissaan.

„Korkea Enkeli on ottanut Suomen johdon käsiinsä eikä jätä tätä kansaa, ennenkuin se on saavuttanut kehitysasteen, josta nyt ei edes uskalleta uneksia. Viimeinen on tuleva ensimmäiseksi ja äärimmäinen etevimmäksi. Suomalainen salatiede on tuleva valoksi maailmalle ja luova tietäjiä, sankareita ja marttyyreja. Pitkinä aikoina tulee Suomessa käymään tiedonhaluisia miehiä ja naisia, jotka juuri siellä tapaavat niitä viisauden aarteita, mitä ei muualla ole löydettävissä. Suomen kielessä piilee sointu, jonka avulla uusi voima voidaan lähettää maailmaan. Sitä kehitetään ja hoidetaan ja pienestä lapsipahasesta se kasvaa ihanaksi neidoksi. Sitä tullaan laulamaan, ja laulun tietä se pääsee ihmisieluihin vaikuttamaan ja kylvämään korkeita inspiroivia voimia. Salatieteen mestarit tulevat tällä kielellä luomaan loitsuja (mantroja), joiden avulla sitovat pahoja henkivoimia ja kutsuvat valon enkeleitä maanpäälle.

Suomen luontoa tulevat korkeat haltiat (deevat) hallitsemaan, ja ne herättävät kansassa vastustamattoman kaihon, kaihon, joka avaa korkeimpia maailmoita ja antaa ihmisten tuta jumalain autuutta. Emanuel.“

*

Tämä viimeinen ennustus ansaitsee mielestäni erittäin teosofein huomion. Siinä on julkilausuttuna mitä allekirjoittanutkin aina on uskonut, sanonut ja kirjoittanut. Omat näkemykseni saavat täten vahvistusta odottamattomalta, vieraalta taholta. Olen aina uskonut suomalaiseen salatieteeseen ja sen korkeaan tehtävään. Vaikka useimmat nykyaikaiset teosofit eivät uskoisi mitään „suomalaista salatiedettä“ olevankaan, toistan yhä uudestaan niille, joilla on korvat kuulla: „meidän on luotava jotain omaa. Meidän on päästävä selville omasta itsestäme. Menestys ei meitä seuraa, jos vain matkimme toisia. Meidän täytyy itse omin voimin tunkea luonnon mysterioihin, ratkaista elämän ja kuoleman arvoitus sekä oppia Jumalaa tuntemaan. Meidän täytyy se tehdä, jos tahdomme kansana elää. Ylös siis kaikki, jotka rakastavat maatansa ja kansaansa ja soisivat, että Suomen johtotähtenä olisi Totuus!“

Muuten ei tarvitse olla erityinen ennustaja aavistaakseen, että Suomen Teosofisessa Seurassa saattaa tänä vuonna tapahtua suuriakin uudistuksia ja muutoksia. Luku 13 on näet näytellyt huomattavaa osaa Seurassamme. Suomen T.

S. on kansallisten teosofisten seurojen joukossa kolmastoista. Vuonna 1913 senaatti kieltäytyi vahvistamasta Seuran sääntöjä. Koska Seura perustettiin vuonna 1907, on vuosi 1920 sen kolmastoista ikävuosi. Luku 13 on kabbalistisesti kuoleman ja rakkauden luku; mikä ei luvussa 13 synny uudestaan rakkaudessa, se on tuomittu kuolemaan. Tämä vuosi saattaa siis olla kriittinen Suomen T. S:lle. Ja koska olemme huomanneet, että meidän T. S:imme pienoiskoossa edeltäkäsikin toteuttaa, mitä koko maaillemme sitten tapahtuu, saatamme syystä kysyä: onko siis vasta alkanut vuosi osoittautuva huomattavaksi Suomenkin historiassa?

Toivokaamme, että kaikki vaikeudet ovat voitettavissa rakkaudella. Maailma on väsynyt kovuuteen ja väkivaltaan. Se jo kaipaa lempeyttä, anteeksiantoa ja oman itsensä unohtamista.

*

Painosta on ilmestynyt toinen osa herra Daniel Cajanderin kirjoittamasta kirjasta „*Kivistä leipää ja kultaa*, tärkeimmän yhteiskunnallisen kysymyksen ratkaisu“, jonka ensi osasta puhuin muutamia sanoja Tietäjän viime vuoden helmikuun numerossa.

Oikeastaan voisin vain toistaa, mitä silloin jo sanoin. En ole ammattimies maanviljelyksen alalla enkä niinmuodoin osaa arvostella kirjaa tietojeni ja kokemuksieni nojalla. Olen vain myötätuntoinen syrjästäkatsoja, joka saa luottaa terveeseen järkeensä ja intuitsioniinsa. Ja siihen nojaten sanon, että uskon tekijän vilpittömyyteen: herra Cajander on epäilemättä vakuutettu oman asiansa totuudesta.

Kuten useat lukijat tietänevät, on herra Cajander keksinyt tavan ja koneen, millä Suomen kivistä, varsinkin rapakivistä, voidaan valmistaa erinomaista apulantaa. Hän on koneestaan saanut patentinkin monen esteen ja vastuksen jälestä. Siinä taistelussa, mitä hän on käynyt viranomaisten kanssa, on hän m. m. kadottanut omaisuutensa. Varojen puute on tehnyt hänelle mahdottomaksi suorittaa varsinaisia kokeiluja keksintönsä avulla. Viralliset teknikot selittävät taas hänen keksintönsä humbugiksi, koska hän ei voi esittää tieteellisiä tuloksia tehdyistä kokeiluista. Herra Cajander on täten kuin umpikujassa, koska hän Suomen kansan ystävänä ei tahtoisikaan turvautua ulkomaalaiseen pääomaan, jota hänelle nähtävästi on tarjottu.

Tämän johdosta tekee todella mieli kysyä: kun nyt tuossa on ihminen, joka varmasti uskoo tehneensä maailmaa mullistavan keksinnön, eikö valtio voisi, antamalla hänen käytettäväkseen tarpeellisia varoja tai muulla tavalla, asettaa keksijää tilaisuuteen käytännöllisesti kokeilemaan? Tulisikohan tämä niin mahdottomia maksamaan? Hoidetaanko yleensä valtiovaroja niin äärettömällä varovaisuudella ja viisaudella, ettei koskaan penniäkään turhaan uhrattaisi, koska ei nyt ole varoja ottaa selvää siitä, onko perää keksinnössä, joka onnistuneena tuottaisi miljoonia ja taasen miljoonia? Kyllä minä uskon, että monen tavallisen kansalaisen mielestä pitäisi valtiolla olla varoja!

Herra Cajanderin kirja on muuten merkillinen toisestakin syystä. Melkein puolet kirjaa on omistettu aivan toisille asioille kuin „kivistä leipää ja kultaa“. Siinä on astrologiaa ja ohjeita ihmisten tuntemiseen, neuvoja lasten kasvatuksesta y. m. Tekijän kannalta katsoen nämä kaikki kuuluvat yhteen, sillä hän on käsittänyt, mikä suuri käytännöllinen hyöty maanviljelijöillä ja puutarhureilla esim. on astrologiasta. Astrologiset ohjesäännöt ovat muinaisen viisauden ja pitkäaikaisten kokemusten tuloksia, ja hyvä on tietää, minkälaisissa merkeissä mitäkin siementä on kylvettävä y. m., jotta paras sato saataisiin. Tekijä sanoo itse kokeilleensa ja huomanneensa vanhat neuvot päteviksi, vaikka ensin oli niille nauranut.

Kannattaa siis semmoisten hankkia ja lukea herra Cajanderin kirja, jotka eivät ole suorastaan ammattimiehiä. Ja että maanviljelijät ja puutarhurit siihen tahtovat tutustua, pidän luonnollisena. Kirja saadaan etuannilla Tietäjältä (Tampere) ja maksaa Smk. 28:—, johon tulee postimaksut lisää.

*

Upsalan yliopiston dosentti Sydney Alritz, joka jo nuorena otti erikoisalakseen hermoelämän ilmiöiden ja hermoston rakenteen tutkimisen, on nyt pitkäaikaisten kokeilujen nojalla katsonut voivansa todeta, että hypnotisoimisessa eli paremmin n. s. magnetisoimisessa magnetisoijan kädestä todella erkanee herkkä hermofluidumi, joka vaikuttaa koehenkilöön. Hypnotisoijien viime vuosisadalla keksimä teoria, jonka mukaan ei ollut olemassa mitään näkymättömiä nesteitä välittämässä tahdon vaikutusta, on täten kumottu ja vanhojen viisaitten tieto, jota Mesmer aikoinaan kannatti, taas saatettu entiseen kunniaansa. Jos nyt tohtori Alritzin havainnot saavuttavat toisten tiedemiesten yleisen hyväksymisen — merkit jo viittaavat siihen suuntaan, — silloin tämä väsymätön tutkija todella on tehnyt suuren palveluksen salatieteelle.

Muuten tohtori Alritz oli Teosofisen Seuran jäsen ainakin vuosisadan vaihteessa, jolloin allekirjoittanut vuosittain oleskeli Ruotsissa ja m. m. oppi häntä tuntemaan. Hän oli silloin jo innokas psyykillisten ilmiöitten tutkija, mutta ei uskonut yleiseen okkultiseen oppiin praanasta y. m. näkymättömistä fluidumeista. „Se ei ole tieteellisesti todistettu. Kaikki hypnotiset ilmiöt, mitä olen nähnyt, voidaan aivan hyvin selittää Braidin tavalla.“ Että herra Alritz nyt ylivoimaisten tosiseikkojen edessä on muuttanut kantansa, on kaunis todistus hänen todella tieteellisestä ennakkoluulottomuudestaan — ja kukatien hänen vanhat teosofiset harrastuksensa ovat edes pieneltä osaltaan kasvattaneet tätä ennakkoluulottomuutta.

*

Sangen kummallinen tekele on kirjakauppoihin ilmestynyt kirjanen *Förlätn faller*. Se on ruotsinnois venäjänkielestä. Tekijä — *S. Nihus* — julkaisee siinä muutamia

„Sionin viisaitten salaisia pöytäkirjoja“ ja kertoo, millä tavalla hän sai käsiinsä alkuperäisen käsikirjoituksen. Mahdotonta on luonnollisesti tietää, missä määrin nuo „pöytäkirjat“ ovat tosia ja todellisia, mutta niiden sisältö on joka tapauksessa huomiotaherättävä.

Sionistinen liike on, kuten tunnettu, juutalaisen intelligen sin pyrkimys takaisin isänmaahansa, Palestiinaan. Se on noin 30 á 40 vuotta vanha. Kyseessä olevan kirjan mukaan liikkeen johdossa on salainen neuvosto, joka itse asiassa on vanha juutalainen institu tioni. Tämän salaisen neuvoston pöytäkirjoista on kirjassa lukuisia otteita.

Niiden mukaan juutalaiset salaisesti pyrkivät maailmanvaltaan, koko maailmaa täydellisesti hallitsemaan. Sitä varten he salaisesti järjestävät sekä vallankumouksia että sotia. He ovat vapaamuuraririikkeen takana, he ovat panneet alkuun sosialistiset, anarkistiset y. m. virtaukset ja liikkeet, he saivat aikaan Ranskan suuren vallanku mouksen j. n. e. Heidän vakaumuksensa mukaan juutalaiset ovat ainoat varsinaiset ihmiset, jotka järjellään hallitsevat itseään ja toisia, muut ovat vain eläimiä, jotka ovat halujensa ja himojensa orjia. Kaikki ei-juutalaiset – *gojzim* – ovat luodut juutalaisten orjiksi ja palvelijoiksi, ja Jumala on antanut heille ihmisen kasvot vain sitä varten, ettei juutalaisille olisi vastenmielistä käyttää heitä palveluksessaan.

Juutalainen maailmanvalta kerran saavutettuna on kuitenkin oleva kaikille maapallon kansoille ikuisiksi onneksi. Messias – juutalaisten kuningas – on hallitseva täydellisenä itsevaltiaana, mutta juutalaisten viisaitten kasvattamana vihittyinä hän on oleva isä kaikille alamaisilleen, isä, joka katsoo kaikkien parasta. Ehdoton tottelevaisuus on yhteiskunnallisen ja valtiollisen elämän a ja o ja pieninkin rikos rangaistaan ankarasti. Mutta kenenkään ei tarvitse kärsiä puutetta eikä nälkää: jos hän tottelee, on hänen onnensa ja menestyksensä taattu. Eikä muu voi tulla kysymykseenkään.

Juutalaisten Messias-umelma kuvastuu siis näistäkin „pöytäkirjoista“, ja koska Juudan maanpakolainen kansa monessa suhteessa on ihmeellinen kansa – sitkeä, solidaarinen, älykäs ja omalla tavallaan hartaasti uskonnollinen, – ei ole mahdotonta, että heidän intelligenssiylimystönsä haaveilee maailmanvaltaakin. Mikä elinvoimainen ja lopulta suureksi kasvanut kansa ei ole sitä uneksinut? Semmoisesta kansallisesta itsekkyydestä maailman suuret ristiriidat ja kärsimykset juuri koituvatkin.

Maaliskuu, s. 98-105

Sanotaan usein, että ihmissielun kehitys käy Jumalasta yksilöllisyyteen ja siitä takaisin Jumalaan. Tämän johdosta monet totuuden etsijät, jotka vaativat, että kielen sanat mahdollisimman tarkasti kuvaavat sanojen tarkoittamia käsitteitä, ovat ihmetellen kysyneet: mitä hyötyä on koko kehityksestä, jos lopulta palataan samaan, mistä on lähdetty? Ja asiantuntijain on täytynyt heille uudestaan ja uudestaan selittää, että ihmissielu pitkällä toivoretkellään on voittanut jotakin, mikä hänellä ei ollut taipaleelle lähtiessään: tiedon omasta jumalallisuudestaan, taidon käyttää elämässä

jumalallisia kykyjään. Jos ihmissielu alkuaan oli kuin viaton, itsetiedoton lapsi, on se matkan päässä kuin viisas vanhus, joka tietää ja taitaa.

Ehkä väärinkäsitys olisi vältettävissä, jos käyttäisimme toisia nimityksiä, jos tuon suuren totuuden lausuisimme esim. näillä sanoilla: ihmissielun kehitys käy joukkosielusta yksilöllisyyteen ja siitä henkielämän ykseyteen. Tällaisessa lauseessa ei ole ristiriitaa sanoissa; on vain selitettävä, mitä sanoilla tarkoitetaan.

Joukkosielu on nyt jo tullut tavalliseksi sivistyssanaksi. Sen kaikki ymmärtävät. Ihmisyksilöt ovat vielä suurimmaksi osaksi joukkosielujen kannalla. Kaikki kansat ovat tavallaan joukkosieluja. Yksilöt, jotka kansaan kuuluvat, ovat täten joukkosielun osia niin sanoaksemme. He eivät ole täysin riippumattomia ja itsenäisiä olentoja, vaan oman kansansa joukkosielun kahlehtimia, sen suggestionin alaisia. Tämä on yleisesti myönnetty tosiseikka eikä sillä ole tekemistä toisen tai toisen teorian kanssa, mikä meillä saattaa olla joukkosielun olemuksesta. Oli joukkosielu sitä tai tätä, tosiasia on, että ihmiset ovat sen alaisia, siitä riippuvia katsantokannoissaan ja vielä enemmän toiminnassaan.

Mitä yksilöllisyys on, sen myös jokainen ymmärtää. Ihmisen yksilöllisyys astuu näyttämölle silloin, kun hän alkaa irtautua joukkosielusta, alkaa ajatella ja toimia itsenäisesti, alkaa tutkia itseään nähdäkseen, mitä hänessä on vierasta, mitä omaa. Voisimme sanoa tämän tapahtuvan silloin, kun ihmisestä tulee totuuden etsijä. Sitä ennen hän on kasvaessaan omaksunut määrätyn elämänuskon, määrättyt oikeuskäsitteet, määrätyn kuvan hyvästä ja kauniista, mutta alkaessaan etsiä totuutta hän on valmis hylkäämään koko entisen uskonsa, kaikki ennakkoluulonsa, kaikki mahdolliset harhakäsitteensä. Hänen täytyy niin tehdä. Uusi elämänusko ei tule ilman epäilyksiä. Totuus ei näyttäydy ihmissielulle, ellei sielu ole silmäänsä kirkaaksi pessyt. Ainoastaan „puhtaat sydämet saavat nähdä Jumalan“.

Mutta kun ihmissielu on tällä tavalla kyyneltensä Jordanissa kastettu, silloin taivaat hänelle aukenevat ja hän „näkee Jumalan“.

Tämä Jumala on juuri se hengen ykseyselämä, josta oli puhe. Sitä tietenkään ei „maailma“ ymmärrä. Monenlaisilla sanoilla on koetettu sitä kuvata. Se on autuutta, se on ikuista iloa, se on iankaikkista elämää, se on rakkautta, se on veljeyttä, se on Jumalan valtakuntaa, se on nirvaanaa. Kaikkia näitä selittäviä nimityksiä on käsitetty väärin. Milloin on arveltu niiden tarkoittavan kuolemanjälkeistä onnen tilaa, milloin maan päällä toteutettua veljellistä yhteiskuntajärjestystä, milloin vapautumista olemassaolosta kokonaan. Ja aina maailma on antanut sanoille semmoisen merkityksen, joka tavalla tai toisella hivelee ihmisen salaista itsekkyyttä. „Te saatte elää iankaikkisesti onnellisina ja iloisina!“ Tai: „te saatte veljellisessä yhteiskunnassa kaikki nauttia tämän maailman hyvydestä.“ Tai: „te pääsette vapaiksi kaikesta tuskasta ja kärsimyksestä, sillä olemassaolo ei kuitenkaan ole muuta kuin kurjuutta.“

Henkielämän ykseys on vallan toista. Sitä ei ymmärrä muut kuin ne, jotka ovat sitä kokeneet edes hiukan verran. Jos yritämme sitä kuvata, olemme aina alttiit

väärinkäsityksille. Kuitenkin on välttämätöntä, että yhä uudestaan ja uudestaan sitä kuvataan.

Muuan tapa sitä kuvata on seuraava: jokaisen ihmisen sisin olemus on onnen kaipuu; jokainen ihminen pyrkii tavalla tai toisella onneen. Minkätähden onnea siis ei ole saavutettu? Minkätähden näyttää, ettei onni edes ole saavutettavissa? Minkätähden ihmiset ovat riidassa keskenään, sotajalalla toisiaan vastaan, vihaten, vainoten, kadehtien, panetellen, murhaten, hävittäen toisiaan? Kun kaikki pyrkivät samaan päämäärään, miksi päämäärä heidät alati pettää?

Syy on selvä, mutta vain henki-ihminen sen todella ymmärtää. Syy on siinä, että jokainen ihminen erehtyy luulemaan, että onni tarkoittaa vain häntä. Jokainen on „itseään lähinnä“, jokainen rakastaa itseään ja jokainen luulee onnen olevan siinä, että hän – hänen oma personallisuutensa, hänen oma ruumiillinen olemuksensa – tulee onnelliseksi. „Se ja se on välttämätön minun yksityiselle onnelleni.“ Hän palvelee itseään, omaa ruumistaan, ja ihmettelee, ettei onni tahdo saapua. „Missä viivyt sä, unelmaini Eeden?“

Hän ei huomaa, että juuri hänen oma harhakäsityksensä onnesta estää häntä tulemasta onnelliseksi. Kuitenkin hänen järkensä voisi sanoa hänelle: mahdotonta on saavuttaa onni, joka on ristiriidassa toisten onnen kanssa, sillä kaikki pyrkivät onneen. Jos minun onneni on esim. rikkaudessa ja vallassa, täytyy välttämättä olla köyhiä ja heikkoja, joita minä saan käskää ja hallita. Mutta onko yhdenkään ihmisen itsekäs personallinen onni suoranainen köyhyys ja heikkous? Ei. Siis ne ihmiset, joita tarvitsen oman onneni palvelijoiksi, ovat samalla tuomitut onnettomiksi heidän oman itsekkyytensä kannalta. Ja siis on välillämme olemassa ristiriita, enkä minä voi saavuttaa onnea, jota toiset kadehtivat, jota he vihamielisesti katselevat, jota he tahtoisivat minulta riistää.

Mikä sitten on onni? Mikä on tuo onni, jonka kaipuu on jokaisessa ihmisessä?

Se on onni, joka tekee kaikki onnellisiksi. Se on Jumala. Se on rakkaus. Se on henkielämän ykseys.

Silmät auki! Onnen kaipuu meidän sisällämme on Jumala meissä, Jumala, joka rakastaa kaikkia ja joka on itse onni ja autuus. Jumala tahtoo, että olisimme onnelliset. Ja Jumalan onni on rakkaudessa. Rakasta, niin olet onnellinen. Luovu itsestäsi, heitä kaikki ajatukset, jotka kohdistuvat itseesi ja omaan onneesi, rakasta, niin olet onnellinen.

Sinä olet onnellinen nyt etkä vasta kuoleman jälkeen. Ikuista elämää ei voi siirtää huomiseen. Se alkaa tänään ja nyt.

Äläkä luule onnesi riippuvan ulkonaisista – siitä, että yhteiskuntajärjestys muodostetaan veljelliseksi ja kauniiksi. Se on suuri harha, joka vie hirmuisiin pettymyksiin. Henkinen onni ei tule ihmiselle niin kauan kuin hän on joukko-olento. Jos hän on joukkosielun tasalla ja luulee, että rakkaus on yhteinen asia, että ihmisten täytyy yhdessä rakastaa ja yhdessä palvella toistensa onnea, silloin hän ei vielä ole käsittänyt onnen salaisuutta. Ennenkuin henkielämä hänelle avautuu, täytyy hänen

yksilöityä ja itsenäistyä. Jeesus ei odottanut, että toiset häntä rakastaisivat, ennenkuin hän antautui heitä rakastamaan. „Hän rakasti meitä ensin.“ Hän rakasti ja meni kuolemaan rakkauden puolesta.

Ja luuletteko, että hän oli onneton. Hän kärsi, hän itki, hän rukoili ja valvoi, mutta hän itki sitä, että ihmiset vaelsivat niin sanomattomassa pimeydessä, eivätkä edes itse halunneet siitä pimeydestä päästä. Hän itki sitä, että onnea oli niin vähän ja että ihmiset tyytyivät olemaan niin onnettomia.

Sillä ristinpuulla hän huudahti keskellä ruumiillisia vaivojaan: „minun isäni, minun isäni, ettäs näin minua kirkastat!“ Hänen onnentunteensa oli rajaton, se oli yhtä rajaton kuin hänen rakkautensa.

Mutta ainoastaan henkielämän täyttämä ihminen ymmärtää onnen salaisuuden. Sillä onni ei ole sitä, että ruumiillisen elämän kärsimykset ja vaivat poistuvat. Ruumiillinen elämä on sitä mitä se on. Se on surua ja se on iloa. Mutta estääkö ilo meitä rakastamasta? Estääkö suru ja vaiva? Henki-ihmistä se ei estä. Hänen rakkautensa pyhittää ilon ja nautinnon hetket, hänen rakkautensa voittaa surujen ja tuskien pitkät tunnit. Hänen rakkautensa on hänen autuutensa. Ja sentähden hän aina on onnellinen.

Mutta älkää luulko, että henkielämän nirvaana kerran tultuaan jää ainaiseksi vieraaksemme. Älkää luulko, että nyt saamme panna rauhallisesti maata omien saavutuksiemme pehmeille patjoille. Ei, henkielämä on joka hetki uusi. Se on joka hetki uudelleen voitettava. Ikuinen elämä ei ole ajassa. Niinpian kuin aika kääntää katseensa ikuisuudesta pois, on ikuisuuden onni hävinnyt näkyvistä. Ikuinen elämä on keskitettyä elämää. Se on elämän voimien konsentratsiona, se on lakaamatonta mietiskelyä, se on horjumatonta ihanteen kontemplatsiona.

Kukaan yksilö ei siinä taidossa ole täydellinen. Henki-ihmisen elämä on alituista lankeemista ja nousemista. Mutta henki-ihminen ei heitä Jumalaa mielestään. Hän valvoo ja rukoilee, hän taistelee ja voittaa.

*

Muutamit Teosofisen Seuran jäsenet moittivat minua siitä, etten enää ole sama harras T. S:n presidentin kannattaja kuin ennen. Ennen oli Mrs. Besant korkein auktoriteetti minulle, nyt ei enää. Mitä Mrs. Besant sanoi ja opetti, oli minun silmissäni ennen puhdasta totuutta, nyt ei enää. Ja näitä hyviä teosofejia surettaa, että minä tällä tavalla olen muuttanut kantani.

Mitä tähän vastaan?

Jos todella olisin muuttanut kantani, silloin voitaisiin minua arvostella kahdella tavalla: joko moittien tai puoltaen. Moittijani voisivat sanoa: sinä olet langennut pois totuudesta, sinä väsyit kaidalla tiellä, et jaksanut seurata kehityksen pyörää, oma laiskuutesi ja itsekkyytesi katkaisi etenemisesi henkisessä kehityksessä; olet niitä oppilaita, joiden rohkeus loppui kesken, joiden rakkaus ei kestänyt, joiden

uskollisuus ei pysynyt kuolemaan saakka. Mutta puoltajani voisivat taas sanoa minusta: hän on kehittynyt nopeammin kuin toiset oppilaat, hän näkee syvemmälle ja laajemmalle. (Huomautus lukijalle: hymy ei ole kielletty.)

Vaan miten on asian laita?

Nyt tahdon vastata, niinkuin oma tietoni sanoo. Ja se sanoo: minä en ole muuttunut; oma henkinen kantani on aina ollut sama.

Sekä moittijaini että puoltajaini arvostelut ovat täten mitättömiä, koska edellytys, johon ne perustuivat, ei ole olemassa. Puhun näet henkisestä kannastani, en suhteestani toiseen tai toiseen henkilöön. Jos kymmenkunta vuotta sitten olin Mrs. Besantin kannalla enemmän kuin myöhemmin, riippui tämä siitä, ettei silloin vielä ollut tullut niin räikeästi näkyviin, missä periaatteellisissa kysymyksissä todella olimme eri mieltä. Sisässani epäilin kyllä silloinkin jo muuatta kohtaa, mutta työnsin epäilyni syrjään ja lohdutin itseäni sillä, että Mrs. Besant ei ollut sitä kysymystä perin pohjin tutkinut. Mutta kun maailmansodan alkaessa huomasin, että Mrs. Besantilla kyllä oli oma varma kantansa siinäkin kysymyksessä, silloin siinä kohden vetäydyin hengessäni syrjään hänestä. Tämä ei suinkaan merkinnyt, että olisin lakannut häntä rakastamasta. Semmoinen ei ihmisen sydän ole. Hän rakastaa, vaikka sydän vuotaisi vertakin, kun kerran rakkaus on hänessä elävä. Mutta hänen rakkautensa ei ole enää iloinen ja onnellinen. Se on täynnä surua ja huolta. Eikö jokainen rakastava ihminen ole tätä kokenut? Eikö elämä juuri tahdo opettaa meitä tekemään eroa ihmisten ja asioiden välillä? Ihmisiä meidän täytyy rakastaa niinkuin itseämme, mutta Jumalaa – totuutta – ylinnä kaikkea; totuutta, ihannetta, jumalallista elämää semmoisena kuin se meille on kirkastunut.

Tämä ei ole mitään korupuhetta. Ymmärrätte heti tarkoitukseni, jos jatkatte näiden rivien lukemista.

Totuus oli todella kirkastunut minulle toisella tavalla kuin Mrs. Besantille, enkä minä voinut totuutta kieltää Mrs. Besantin takia, vaikka kuinka olisin häntä rakastanut.

Lokakuussa 1896 tuli minulle se tärisyttävä henkinen kokemus, joka laski pohjan koko myöhemmälle elämälleni ja toiminnalleni. „Näin Jumalan“, kuten silloin sanoin. Kokemukseni oli niin monipuolinen ja niin rikas, että sitä voisi kuvata melkein kuinka monelta kannalta tahansa. Tyhjentävästi ei sitä voikaan sanoin selittää, sillä fyysillinen kieli mykistyy hengen syvyyksien partaalla. Sanonpahan tässä nyt, että näin sen elämän, jota Valkoinen Veljeskunta elää, sen elämän, joka on Kristuksessa ja joka Kristuksen kanssa meihin syntyy; näin, että Kristus on vapahtajamme ja että Jeesus Kristus on täydellisimmin ilmoittanut meille Kristuksen (eli Logoksen); näin, että ilman Kristusta emme voi elää henkisesti ja että jollemme ota Jeesuksen Kristuksen elämänohjeita omantuntomme kompassiksi, olemme mitä suurimmassa vaarassa joutua harhaan elämän tiellä; näin, että Jeesus oli antanut selvän ohjelman henkiselle elämällemme viidessä käskyssään (Matt. 5 luku) ja että ainoastaan niitä noudattamalla Valkoisen Veljeskunnan henki olisi meissä elävä.

Näistä viidestä käskystä olivat kaksi viimeistä sitä laatua, että ne todella mitä kirkkaimmassa valossa näyttivät eron tavallisen personallisen ja henkisen elämän välillä. Neljäs sanoi: älä vastusta pahaa, ja viides: älä vihaa vieraita kansalaisia. Minä näin silloin, mitä nämä käskyt merkitsivät: ne kielsivät väkivallan, ne kielsivät sodan. Älä tartu miekkaan, jos tahdot elää Valkoisen Veljeskunnan elämää. Älä kehoita toisia siihen tarttumaan, jos tahdot kulkea Kristuksen jäljissä. Siinä ei ollut mitään tinkimistä. Näin, että vaatimus oli ehdoton. Ja näin, ettei se vaatimus ollut mielivaltainen, ei minkään jumalan keksimä, vaan elämän henkisestä laista johtuva ja riippuva. Oli kysymyksessä joko elää tai kuolla henkisesti.

Tämä oli se totuus, jonka näin, tämä se totuus, jota en sittemmin ole voinut kieltää. Se on ollut ja on ihanteeni.

Tahdon heti tässä huomauttaa, ettei kenenkään pidä käsittää minua väärin. Älköön kukaan luulko, että minä olisin osannut Jeesuksen käskyjä seurata ja noudattaa. Kaukana siitä. Mutta yhtä seikkaa olen yrittänyt: olen koettanut olla niitä kieltämättä. „Noin on jumalallinen totuus, mutta minä olen heikko ja syntinen.“ Nuoruudessa uskoin, että oli helppo noudattaa käskyjä ja elää Kristuksen elämää; jopa luulin siinä onnistuvanikin. Kuta vanhemmaksi olen tullut, sitä selvemmin olen nähnyt oman heikkouteni ja puutteellisuuteni, sitä selvemmin noiden käskyjen paljastaman jumalallisen elämän kirkkauden ja täydellisyyden. Sen sijasta että olisin tullut ihannetta lähemmäksi, on se yhä kauemmas, yhä korkeammalle minusta etäntynyt. Mutta ihmeellistä kyllä sitä lujemmin vain siihen uskon.

Olen siis vuodesta 1896 lähtien ollut ehdoton „antimilitaristi“ ja aseettomuuden kannattaja. Nyt ehkä ymmärrätte, miksi minun tässä kysymyksessä on täytynyt olla toisella kannalla kuin Mrs. Besant. Jo aikoja sitten luin kerran jostakin Mrs. Besantin kirjasta, että sota on suuri kansojen kasvattaja ja että jumalat silloin tällöin käyttävät sitä keinoa ihmiskuntaa kasvattaakseen. Kauhustin tätä lausetta, sillä se oli minusta mitä pintapuolisin puolittotuuksia; toinen puoli, jota Mrs. Besant jätti painostamatta, oli se, että sota oli kansojen hirveä raastuttaja ja kehityksen ehkäisijä. Tästä pikku seikasta johtui se epäily, josta äsken mainitsin ja jota työnsin syrjään aina, kun se pisti päänsä näkyviin. Mutta maailmansodan alkaessa en voinut sitä enää syrjäyttää. Ja kun Mrs. Besant julkisissa sanoissaan asettui liittolaisten puolelle sodassa, tuomiten saksalaiset mustien voimien johtamiksi, silloin hän minun korvissani ikäänkuin sanoi: „Jumala taistelee englantilaisten puolella ja heidän oikea asiansa voittaa“, ja minusta tuntui, että nyt Teosofinen Seura syöksyi veljeyden tieltä pois, nyt se kielsi Kristuksen, nyt se hylkäsi ihanteen, nyt peri meidät hukka. Ei sentähden, että englantilaiset olivat väärässä tai saksalaiset oikeassa, vaan sentähden, että emme nähneet, että sota itsessään oli mustaa ja että oli jumalanpilkkua sekoittaa Jumalaa, Kristusta tai Valkoista Veljeskuntaa inhimillisten sotajoukkojen veritöihin. Saivat kansat sotia, kun eivät parempaa osanneet, mutta että Teosofisen Seuran jäsenet, joiden olisi pitänyt tietää totuudesta ja Kristuksesta ja Valkoisesta Veljeskunnasta, että hekin saattoivat sekä

hyväksyä sodan että ottaa siihen osaa, se oli minun silmissäni kuin vararikko. Jospa edes olisimme tunnustaneet syntimme!

Tässä ei ole pienimmäskään määrässä tarkoitukseni ketään tuomita. Olen itse syntinen ihminen ja ymmärrän toisia syntisiä. Ymmärrän vallan hyvin, että suuri isänmaallinen innostus saa ihmisiä – henkisesti heränneitäkin – tarttumaan aseihin. Ymmärrän vallan hyvin, että on tilanteita elämässä, jolloin on inhimillisesti katsoen suorastaan mahdotonta olla tarttumatta aseihin. Mutta en ymmärrä, että sitä ylistetään, en ymmärrä, että sitä rauhallisina hetkinä hyväksytään. Se on kauhea ja epätoivoinen teko. Se on väärä ja syntinen. Ja sentähden jokaisen henkisen ihmisen tulee pitää ihannetta silmänsä edessä ja tunnustaa *mea culpa, mea culpa*, jos hän ei kykene ihannetta noudattamaan.

Tässä sotakysymyksessä taistelee siis kaksi periaatteellista näkökantaa toisiaan vastaan. Uskoin ennen, että Teosofisessa Seurassa olisi ollut vain yksi kanta – se, jota edustivat Kristus ja Buddha. Erehdyin siinä. Teosofisessakin Seurassa on kaksi kantaa: en näet usko seisovani yksin Kristuksen ja Buddhan kannalla; on niitä epäilemättä montakin, jotka ovat samalla kannalla kuin minä, mutta enemmistö on kai toistaiseksi T. S:n suurten johtajain kannalla. „Epäkäytännölliseltä“ tietysti tuntuu Jeesuksen Kristuksen opettama näkökanta. Olkoon. Tietysti se vielä eksoteerisena ja yleisenä ohjelmana olisi epäkäytöllinen. Mutta se onkin henkinen ja esoteerinen elämänohje. Se on harvoja varten, ihmisten rakastajia varten, *veljiä* varten. Toisille se ei kelpaa. Sentähden se toistaiseksi jää halveksituksi ja vihatuksi ohjesäänmöksi. Mutta rakastavien ihmisten luku kasvaa, ja totuuden etsijäin luku. Ja kerran koittaa päivä, jolloin kansatkin ymmärtävät, että viha ei lopu vihalla, väkivalta ei väkivallalla, vaan molemmat ainoastaan rakkaudella.

Vielä se päivä koittaa.

*

Julkaisen tässä Tietäjässä kolme *Aarni Koudan* suomentamaa runoa, jotka ansaitsevat teosofista huomiotamme. *Arvid Mörnen* runo „Isille“ osoittaa runoilijan tajuavan, että esi-isillä oli suuremmat tiedot salatuista asioista kuin meillä, ja on se samalla ankara ja masentava tuomio nykyajan materialismista. *Jarl Hemmerin* „Arvoitus“ taas ihan itsetietoisesti kuvastelee jälleensyntymistä, on suorastaan herkän runoilijasielun intuitsionista kummunneena todistuskappale ihmisen entisten elämäin muistosta. Hemmerin toinen „Sopimus“ niminen runo on niin läpeensä teosofinen, että se sekä hämmästyttää että herättää iloa.

Arvid Mörne ja Jarl Hemmer ovat nykyhetken huomatuimpia suomalaisia runoilijoitamme, vaikka tietysti runoilevat äidinkielellään, ruotsiksi. Mutta heidän suomalaisuuttaan todistaa puolestaan juuri tämä taipumus mystilliseen tunnelmallisuuteen ja teosofiseen miettiväisyyteen.

Huhtikuu, s. 145-154

Tammikuussa 1906 esitin tässä aikakauskirjassa sen ratkaisun sukupuolielämän filosofiasta, johon olin tullut siihenastisten havaintojeni ja mietiskelyjeni nojalla. Ratkaisuni oli lyhyesti sanoen se, että sukupuolielämän oma sisäinen tarkoitus oli herättää ja kasvattaa ihmisessä rakkauden ihmeellistä kykyä.

Kuta vanhemmaksi olen elänyt, kuta enemmän maailmaa nähnyt, kuta syvempiä kokemuksia itse tehnyt, sitä lujemmaksi ja selvemmäksi on kehittynyt tuo nuorena (jo 1896) saavuttamani näkemys ja vakaumus ihmisen sukupuolisuuden sisäisestä hengestä. Kymmenen vuotta olin asiaa sielussani pohtinut, ennenkuin siitä julkisesti kirjoitin niinkään laajalti kuin sen tein 1906 ja seuraavina vuosina tässä aikakauskirjassa. Nyt on taas viidettätoista vuotta kulunut tuosta ajasta, ja nyt tahdon jälleen ottaa asian hetkeksi puheeksi.

Niinpä tekisi mieleni heti sanoa, että tuntuu melkein pleonasmilta tuo väitteeni, että sukupuolielämän tarkoitus on kasvattaa rakkauden kykyä, sillä mitä muuta sukupuolielämä ihmisellä on kuin juuri rakkautta? Ken tähän ehättää sanomaan, että sukupuoliuus on suvun lisäämistä varten, hänelle vastaan, että tuo tunnettu tosiasia on liian fysiillinen selittääkseen vähimässäkään määrässä nykyaikaisen ihmisen sukupuolielämää. Kenties oli aikoja, jolloin ihminen todella oli sukuolento tuossa „patriarkalisessa“ merkityksessä. Kenties hän silloin oli niin kokonaan – ei „himonsa“ – vaan sukupuoliuutensa orja, että luonnon määräämänä hetkenä ensimmäisen vastaantulevan toissukupuolisen ihmisolelennon avulla palveli mahtavaa lisääntymiskäskyä. Kenties, – mutta emme tunne semmoista aikaa, vaikkakin monet ajattelevat, että semmoinen on pitänyt olla luonnollisen ja puhtaan vietin aika. Emme tunne semmoista aikaa emmekä semmoisia ihmisiä, sillä oli ihminen kuinka „eläimellinen“ tahansa himoissaan, aina hän kuitenkin on *valikoiva*. Ja mitä tämä valikoiminen todistaa? Päivänselvästi, että ihmisen sukupuoliuus on sielullistakin ja personallista laatua, että se on rakkauden kaipuuta ja etsimistä. Koska ei ole sukupuoletonta ihmistä, on siis jokainen ihminen sukupuoliuutensa perusteella olento, joka kaipaa ja etsii rakkautta. Sukupuoliuus on itsessään sitä rakkauden voimaa, jota ihmiset maanpäällä eläessään etsivät ja kaipaavat, kehittävät ja kasvattavat. Sukupuolielämän tarkoitus piilee niin muodoin sen omassa olemuksessa. Ja sentähden ihmisten sukupuolielämä on niin monimutkainen, niin arvoituksentapainen, niin yllättävä.

Heitetäänpä nyt ensin vielä silmäys tähän patriarkaliseen teoriaan. Niin räikeässä muodossa kuin sen edellä esitin ei sitä kukaan meidän aikamme kannatakaan: ei kukaan ihaile semmoista „raikasta luonnollisuutta“, että mies määrättyinä vuodenaikoina ottaisi hetkelliseksi vaimokseen kenen tahansa naisen, korkeintaan joku mieletön runoilija on saattanut haaveilla semmoista aito „pakanalista“ elämäntapaa. Ei, nykyinen käsitys patriarkalisesta sukupuolielämästä on toki vallan toinen. Sukupuoliuus on kyllä olemassa suvun lisäämistä varten, mutta tämä

lisääntyminen tapahtuu n. s. avioliitossa, s. o. yhden miehen ja yhden naisen elinikäisessä yhteiselämässä. Tämä on todellinen patriarkaalinen näkökanta ja sitä kannattanevat useimmat ihmiset ainakin kristillisissä maissa. Uskonto on tämän katsantokannan pyhittänyt ja ainoaksi oikeaksi julistanut. Jo vanhassa testamentissa Jumala (Elohim) siunasi luomansa ihmiset ja antoi heille tuon tunnetun käskynsä: „olkaa hedelmälliset ja lisääntykää ja täyttäkää maa“. Ja uudessa testamentissa Jeesus nimenomaan sanoo: „ettekö ole lukeneet, että Luoja alussa loi heidät mieheksi ja naiseksi ja sanoi: sentähden on miehen luopuminen isästään ja äidistään ja liittyminen vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi? Niin he eivät enään ole kaksi, vaan yksi liha. Minkä siis Jumala yhdisti, sitä älköön ihminen eroittako.“ Onko tämän selvempää käskyä, huudahtavat patriarkaalisen teorian kannattajat, onko selvempää esitystä yksiavioisuuden ja avioliiton pyhydestä?

Nyt tiedämme, että avioliitto on ollut nykyajan polttavimpia kysymyksiä, että se tuossa jyrkässä muodossa kävi ihmisille sietämättömäksi ja että täytyi hankkia yksilöille mahdollisuus päästä toisistaan eroonkin. Amerikassa avioero lienee yhtä helposti aikaansaataavissa kuin avioliittokin, mutta Euroopassa on vielä monenmoisia muodollisuuksia noudatettava, ennenkuin ero „laillistuu“. Ja koska ero joka tapauksessa tuntuu epä kristilliseltä, taipuvat patriarkaalisen teorian kannattajat mielessään – joskaan ei aina sanoissaan – tuomitsemaan eronneita jonkun verran „epäsiveellisiksi“.

Ei siis ole turha se kysymys, joka ehdottomasti nousee jokaisen totuuden etsijän mieleen, kysymys: omistiko Jeesus Kristus patriarkaalisen näkökannan? Oliko hän, joka muuten niin perinpohjin tunti ja niin syvästi sääli ihmisiä, heidän surujaan ja heidän syntejään, oliko hän tuolla yksinkertaisella ja pintapuolisella kannalla, että sukupuolisuus on annettu ihmiselle suvun lisäämistä varten? Niin suoraviivaisesti hän ratkaisi sen polttavan pulman, josta ihmisyksilöille aiheutuu heidän toivottomin tuskansa ja heidän autuaallisin onnensa? Oliko „siveyden“ käsky niin ehdoton Jeesuksen mielestä vai oliko hänen psykologinen silmänsä kenties niin samea?

Tämä kysymys jää meille todella ratkaisemattomaksi – tai toisin sanoen: emme mielestämme saata ymmärtää Jeesuksen sanoja muuten kuin patriarkaalisessa merkityksessä, – ellemmme luovu siitä edellytyksestä, että Jeesus tietenkin oli vanhan testamentin kannalla. Sillä hänen kantansa ei totisesti käy ilmi noista sanoista semmoisinaan. Niinkuin yleensä, kun on kysymys Kristuksen opista ja elämäntapista, niin on asian laita tässäkin kohden: ei riitä, että tuijotamme itsemme vaikkapa sokeiksi muutamiiin sanoihin ja lauseihin, jotka silloin jäävät „kuolleiksi puustaimiksi“; meidän täytyy ennen kaikkea päästä osallisiksi Kristuksen elävästä hengestä, jotta sitten todella osaisimme lukea hänen sanojaan ennakkoluulottomasti ja siinä hengessä, jossa ne lausuttiin.

Mitä nyt avioliittoon ja yleensä sukupuolikysymykseen tulee, oli Jeesuksen kanta siinä asiassa varmasti toinen kuin vanhan testamentin. Sekin kohta jo on omiansa herättämään epäilyämme, että Kristus nähtävästi on vielä jyrkempi kuin Mooses.

Sanoohan hän nimenomaan: „teidän sydämenne kovuuden tähden Mooses salli teidän eroittaa vaimonne luotanne, mutta alusta ei niin ollut“, ja toinen hänen viidestä käskystä kuuluu: „olette kuulleet sanotuksi: 'älä tee aviorikosta'. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka katsoo naista himoiten häntä, on jo tehnyt aviorikoksen hänen kanssaan sydämessään.“

Oliko Kristus siis vielä ankarampi kuin Mooses vai onko ehkä Kristuksen lauseita lähestyttävä perin toisilla edellytyksillä ja aivan toisesta lähtökohdasta kuin vanhan testamentin Mooseksen? Tämä seikka käynee selväksi, jos esitän uuden kysymyksen tähän muotoon:

Oliko vanhan testamentin Jumala rakkauden Jumala? Oliko Kristuksen Jumala rakkauden Jumala?

Kukaan ei osaa vastata tähän kysymykseen muuta kuin yhdellä tavalla:

Vanhan testamentin Jumala, joka vaati silmän silmästä ja hampaan hampaasta, joka oli kostossaan julma ja vihassaan verinen, joka alinomaa yllytti sotiin ja väkivallan töihin, – se Jumala ei ollut rakkauden Jumala. Mutta Jeesuksen Jumala, joka antoi sataa niin pahoille ja kuin hyvälle, jotka antoi anteeksi ihmisille heidän rikkomuksensa, joka isänä iloitsi heidän hyvistä töistään, joka yksin oli hyvä, joka oli henki ja jota oli palveltava hengessä ja totuudessa, – se Jumala oli totisesti rakkauden Jumala. Niinkuin Jeesus itse sanoikin: . . . „niin rakasti Jumala maailmaa, että hän antoi ainokaisen poikansa . . .“

Pitäkäämme tästä kiinni. Kristuksen julistama isä oli rakkauden Jumala, ja kun Mestari opetti meitä „olemaan täydellisiä niinkuin taivaallinen isämme on täydellinen“, oli tämä samaa kuin jos hän olisi sanonut: „olkoon teidän rakkautenne täydellinen, niinkuin on Jumalan rakkaus“. Rakkautta siis teroitti Kristus, rakkautta ja taasen rakkautta.

Epäileekö tätä kukaan? Ei kukaan.

Kuinka siis saattaisimme olettaa, ettei Jeesus Kristus olisi tiennyt ja tuntenut, että sukupuolisuus ihmisessä oli olemukseltaan rakkautta? Pois semmoinen harha. Kristus tiesi tämän yhtä hyvin kuin mekin – ja varmasti paremminkin.

Mutta mikä oli Kristuksen silmämääränä kaikissa hänen käskyissään ja opetuksissaan? Tähän osaa empimättä vastata jokainen, ken vähässäkään määrässä on osallinen Kristuksen hengestä. Ja vastaus kuuluu: Mestarin silmämääränä oli neuvoa ja käskeä meille semmoista, joka oli omiansa kasvattamaan meissä rakkauden jumalallista kykyä. Mutta rakkaus on sukupuolisuuden sisin olemus: siis Mestarin silmämääränä oli juuri alituisesti ratkaista meille sukupuolinen pulmamme ja auttaa meitä sen aiheuttamissa vaikeuksissa, jotka ovat sekä ulkonaista että sisäistä laatua. Ulkonaiset vaikeudet ovat ne surut, tuskat ja onnettomuudet, johon rakkauden kaipuamme nojalla joudumme, ja sisäisenä vaikeutena on parhaasta päästä se siveellinen ristiriita, joka herää meissä himoksi kehittyvän sukuvietin johdosta; – siis kärsimys ja synty. Tietä ulos kärsimyksestä ja synnistä – sitä Mestari tahtoo meille näyttää.

Katsokaamme nyt, mitä neuvoja hän meille antaa.

Kun farisealaiset tulivat hänen luokseen ja koettivat häntä kietoa kysymyksellään, onko miehen luvallista eroittaa vaimonsa luotaan kaikellisesta syystä, niin miksikä Jeesus vastasi heille nuo äsken toistamamme lauseet, jotka nähtävästi sisälsivät vielä ankaramman siveellisen kiellon kuin konsanaan Mooseksen käsky? Emmekö olisi odottaneet Jeesuksen suhtautuvan paljon ymmärtäväisemmin ja anteeksiantavaisemmin ihmisten huoliin ja kärsimyksiin? Jos hän kuitenkin katsoi asioita rakkauden kehitysmahdollisuuksien kannalta, täytyi hänellä siis olla syy, minkätähden hän lausui tuon ankaran ja jyrkän tuomionsa aviorikoksista ja avioerosta.

Se syy hänellä olikin. En puhu nyt perheen yhteiskunnallisesta merkityksestä, en siitä, että vanhemmat ja koti ovat lapselle tärkeitä, – tätä seikkaa tavallisesti painostetaan avioliiton yhteydessä n. s. vapaan rakkauden vastapainoksi. Epäilemättä sekin oli suuren lasten ystävän mielessä, jos kohta hän tiesikin, että fyysiset olosuhteet vaihtelevat aikojen ja kansojen mukana. Mutta ennen kaikkea uskon, että hän, joka oli yksilöiden, ihmisielujen Vapahtaja, kohdisti katseensa sukupuolisuuden syvään sielulliseen merkitykseen ja kantavuuteen ihmisyksilön henkisessä kehityksessä.

Kristus tiesi, että ihmisellä on luonnostaan taipumusta lankeemukseen ja syntiin, s. o. tässä yhteydessä: tekemään sukupuolivoimasta sokean nautinnon välikappale.

Jos ei ihmistä sido mikään yhteiskunnallinen, s. o. toisten edessä tunnustama, velvollisuus tai kategorinen imperatiivi hänen omassatunnossaan, jos hän luulee itsensä täysin vapaaksi tekemään mitä häntä itseään (s. o. alemmaa luontoaan) haluttaa, silloin hän syöksyy nautinnosta toiseen, valitsee himolleen kohteen toisensa perään ja lopettaa päivänsä järkensä menettäneenä elukkana, ellei aikoinaan herää tajuihinsa. Mutta rakkaudesta hän ei silloin ole aakkosiakaan oppinut, – korkeintaan hän sen verran siitä käsittää, että kynnilisesti nauraen kieltää sen olemassalon.

Näin ollen on välttämätöntä, että käskyillä ja kielloilla, esimerkeillä ja opetuksilla herätetään ihmisten ajatteleva ja harkitseva järki. Sitä kaikkien aikain viisaat, kaikki maailman opettajat ja vapahtajat ovat yrittäneet tehdä; heidän siunauksellista vaikutustaan ja jälleensyntymisen luonnonlakia saamme kiittää siitä, että ihmisillä sentään on ylempi luontokin, omatunto ja järki, joka sisäisenä ohjaajana estää meitä alituisesti syöksymästä samaan kurjuuteen. Sukupuolihimo on toisin sanoen muuttunut meissä rakkaudenkaihoksi; mutta koska se ei vielä ole rakkaudeksi kasvanut, on se altis yhä houkuttelemaan ihmistä lankeemukseen ja syntiin. Tosiaankin Mooses meidän „sydämemme kovuuden tähden“ antoi miehelle oikeuden eroittaa vaimonsa luotaan.

Rakkautta opettamaan ei riitä paljas nautinto. Siihen tarvitaan myöskin ne kärsimykset, ne itsensä kieltämiset, ne pettymykset, ne velvollisuudet, ne tuskat ja huolet, joita yksin uskollisuus tuo mukanaan. Sentähden käsky uskollisuuteen on

ihmissielulle välttämätön. Ja me tiedämme, että kuta enemmän ihminen on oppinut rakkauden läksyä, sitä uskollisempi hän on myös luonnostaan.

Ehjä ja rikkomaton avioliitto on täten henkisen kehityksen mukaista. Mistä sitten johtuvat onnettomat avioliitot. Siitä, että ihmiset eivät vielä ole vakuutettuja uskollisuuden välttämättömyydestä ja oikeutuksesta, siitä, että useimmat – ainakin miehet – ovat ennen avioliittoa langenneet ja syntiä tehneet, joskus siitäkkin, että puolisoiden luonteet vaikeasti sopivat yhteen. (Tässäkin tapauksessa avioliitto voi muuttua verrattain onnelliseksi, jos jompikumpi puolisoista herää tajuamaan, että hänen velvollisuutensa ja tehtävänsä ihmisenä on oppia rakastamaan. Yleensä olemme taipuvaiset suuretelemaan „onnettomuuttamme“ ja kärsimyksiämme.)

Mutta ihanteellisella avioliitolla on syvempikin merkityksensä. Se on niin sanoaksemme fyysillisen luonnon tarjoama tie ja keino sukupuolihimon lopulliseksi voittamiseksi, sen muuttamiseksi rakkaudenvoimaksi. Ihanteellinen avioliitto se väikkyi Kristuksen mielessä, kun hän viitaten Mooseksen sanoihin „sentähden on miehen luopuminen isästään ja äidistään ja liittyminen vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi „lausui tuon jyrkältä näyttävän tuomionsa: „niin he eivät enää ole kaksi, vaan yksi liha. Minkä siis Jumala yhdisti, sitä älköön ihminen eroittako.“ Tämä ihanteellinen avioliitto edellyttää siis, että se todella on tapahtunut „Jumalan edessä“, että se on liitto miehen ja naisen välillä, jotka eivät ennen ole ketään sillä tavalla rakastaneet, vielä vähemmän kehenkään ruumiillisesti yhtyneet, että se on liitto, joka eliniäksi solmittiin heidän välillään silloin, kun he ensi kerran toisilleen antautuivat. Ihanteellinen avioliitto tässä todella henkisessä merkityksessä on juuri semmoinen, jommoiseksi esim. Tolstoi ja meillä Järnefelt ovat sitä kuvitelleet. Onko semmoinen ollenkaan mahdollinen nykyajan ihmisille, on vällan toinen kysymys. Se se kuitenkin olisi rakkauden koulua mitä yleimmässä merkityksessä.

Nyt meidän ei tule huomauttaa: oliko siis Kristus niin huono psykologi, että hän esitti ihmisille semmoista, mikä on mahdotonta toteuttaa. Kaikki mitä hän esitti ja käski, on tavallaan mahdotonta! Se on ihanetta, jota ei milloinkaan saata täydellisesti toteuttaa, sillä se kasvaa yhä suuremmaksi ja kirkaammaksi, yhä korkeammaksi ja yhä saavuttamattommaksi, kuta enemmän ihminen oppii sitä noudattamaan.

Mutta älkäämme unohtako, että avioliitto-ihanne annettiin fariseuksille, siis tavallaan kansalle – eikä opetuslapsille. „Tuossa on ihanne“, sanoo Jeesus, „noudattakaa sitä, niin teidän hyvin käy“. Hän tiesi kyllä, että se oli ihanne, mutta hän tiesi myös, mikä kasvattava merkitys ihanteen teroittamisella ja yksin sillä on.

Toiselta taas kuului Kristuksen neuvo opetuslapsille. Se avasi ovet ihan toiseen maailmaan. „Mutta minä sanon teille: jokainen, joka katsoo naista himoiten häntä, on jo tehnyt aviorikoksen hänen kanssaan sydämessään. Jos oikea silmäsi viettelee sinua, repäise se pois ja heitä tyköäsi; sillä parempi on sinulle, että yksi jäsenistäsi joutuu hukkaan, kuin että koko ruumiisi heitetään helvettiin. Ja jos oikea kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki ja heitä tyköäsi; sillä parempi on sinulle, että yksi jäsenistäsi joutuu hukkaan, kuin että koko ruumiisi menee helvettiin.“ Ja toisessa paikassa:

„eivät kaikki käsitä tätä sanaa, vaan ainoastaan ne, joille se on annettu. Sillä on niitä, jotka syntyään, äitinsä kohdusta saakka ovat avioon kelpaamattomia, ja on niitä, jotka ihmiset ovat tehneet siihen kelpaamattomiksi, ja niitä, jotka omasta ehdostaan pidättyvät aviosta taivaanvaltakunnan tähden. Joka voi sen käsittää, hän käsittääköön.“

Näiden jylhään sanain soidessa korvissamme emme saata ihmetellä, että munkkikuntia syntyi kristillisen kirkon piirissä; siksi selvästi ne itse lausuiivat julki munkkielämän, selibaatin syntysanat. „Puhtauden ihanne“ asetettiin niissä opetuslasten silmien eteen, ihanne, jonka tarkoitus oli nostaa hänet miehuuden yläpuolelle ja tehdä hänestä yli-ihminen, mutta joka luostarielämässä niin usein syöksi hänet sukupuolisuuden kuuluihin.

Syystä voimme kysyä: tahtoiko Jeesus todella laskea perustuksen – niinkuin oli Buddhakin tehnyt – munkkielämän kilvoittelulle, ja jos niin oli, mitä hän semmoisella ohjeella ajoi takaa. Ettei selitykseksi tässä kelpaa kristillisen, katollisen kirkon oma oppi munkkielämän etevämmyydestä, sen suuremmasta otollisuudesta Jumalalle, sen me ymmärrämme muutta mutkitta; ulkonaista ansiota Jumalan silmissä sillä ei saata olla. Antaessaan näitä neuvoja Jeesuksella tietysti oli silmämääränään ihmisen oma kohtalo, hänen oma henkinen kehityksensä: sen hyväksi piti jotain voitettaman neuvojen noudattamisella. Mutta mikä se voitto oli?

Sanoimme äsken, että avioliiton ihanne oli aineellisen luonnon tarjoama tie sukupuolihimon voittamiseksi. Tämä ihanne kelpasi kaikille ihmisille. Nyt saatanamme lisätä, että munkkielämä on toinen ihanne, joka kelpaa ainoastaan niille, jotka sitä käsittävät. Se on opetuslapsia varten, harvoja valittuja varten, ei kaikkia varten. Avioliitto on niin sanoaksemme eksoteerinen tie, munkkielämä esoteerinen. Munkkielämä on hengen tie. Se on henkisen luonnon tarjoama tie sukupuolisuuden rakkaudeksi muuttamiseksi. Se on kaita tie eikä sille voi astua ilman henkistä heräymystä ja uudestisyntymistä. Ken muunlaisesta vaikuttimesta sille astuu, hän sortuu – ainakin näennäisesti. Seurausta vaille yritys ei missään tapauksessa jää, mikäli se on vilpittömä pyrkimystä; sillä henkiset voimat ovat siinä yhtä kaikki liikkeellä.

Mitä Kristus tiesi munkin vilpittömällä ponnistuksillaan, kieltäytymisillään, itsehillinnällään ja itsekasvatuksellaan saavuttavan. Ymmärrämme tämän ainoastaan, jos pidämme mielessämme, että ihminen on jälleensyntyvä olento, jonka henkiset ponnistukset eivät ikinä mene hukkaan. Yhdellä lyhyellä sanalla voisimme kuvata sitä sielun kehitystietä, jonka Kristus tiesi vilpittömän munkin saavuttavan; se sana on *sankarius*.

Munkkielämän ihanne on toisella nimellä sankarius. Ja ken on sankari. Hän, joka osaa elää ja kuolla jonkun pyhän asian, aatteen, ihanteen puolesta; hän, joka osaa unohtaa itsensä ja uhrautua; hän, joka osaa palvella toisia eikä vain itseään. Ei ole koskaan sankaria syntynyt, joka ei ennen eläessään ole oppinut itsehillinnän ja kieltäytymisen läksyä. Todellisen munkin elämää on arvosteltava sen vastaisten saavutusten ja seurausten valossa. Olemme protestanttisissa maissa tottuneet

tuomitsemaan munkkilaitosta suorastaan paholaisen keksinnöksi, mutta tuomiomme perustuu suureksi osaksi siihen, ettemme tunne riittävästi tuomitsemaamme asiaa. Jos olisimme eläneet sitä elämää, jota kukin munkkijärjestö alussa eli ja jota kaikki todelliset munkit aina ovat eläneet, olisi arvostelumme perin toinen. Sillä elämällä on kiusauksensa, vaaransa, kuilunsa, mutta sen tiellä on myös nousuja, ylänköjä, hurmioita, joita ei muualla ole tavattavissa. Se on todellisen taiteen tie, sillä tosi taiteilija on aina samalla sankari.

Munkin saavutus näkyy aina hänen rakkauskyvystään. Juuri sen kautta, että hänen tiensä on yksinäinen, se ikäänkuin nostaa hänet tavallisten ihmisten ulko- ja yläpuolelle. Täten hän vapautuu sukupuolisuudestaan sen puolinaisessa merkityksessä. Sukupuoli sinänsä kadottaa tenhovoimansa. Ihminen itse, joka sinänsä on kaksisukuinen ja pohjaltaan sukupuoleton, astuu enemmän näkyviin. Munkki, joka irtautuu naisen vetovoimasta, nousee samalla miessukupuolelkin yläpuolelle, ja tulee rakastettavaksi molemmille. Hänen oma rakkauskynsä henkevoituu ja katselee samalla hellyydellä molempia sukupuolia, – niin, ehkä usein omaansa suuremmalla, koska mies on aktiivisen voiman ja toiminnan edustaja.

Samalla hänen oma kohtalonsa on traagillinen. Esoteerisen askeleensa kautta hän on astunut elämään, jonka tunnussana on rakkaus ja joka ei siedä mitään kompromissia todellisen ja itsekkään rakkauden välillä. Hänen on opittava rakastamaan, maksakoon se hänelle mitä tuskia tahansa. Hänen oma rakkaudenkaihonsa loihitii hänen mieleensä harhakuvia ihmisten tunteista, heidän rakkaudestaan häntä kohtaan. Hän luulee löytävänsä uskollisen ystävän, jonka rinnalla hänen sielunsa saisi levätä ja hetkeksi unohtaa, että rakkaus on vain antamisessa; mutta pian hän pettyy ja huomaa, että tiensä on yksinäinen ja hyljätty. Hänellä ei ole toivoa elämässä eikä kuolemassa, ennenkuin on heittänyt viimeisenkin oman onnen pyyteen. Sentähden kaikki viisaat mestarit varoittavat ihmislapsia munkkielämän kaidasta tiestä, vaikka samalla houkuttelevat opetuslapsiaan sille astumaan.

Totta on näet myös, että jos ihminen käsittää Kristuksen neuvot oikeassa hengessä, silloin hänen kehityksensä etenee jättiläisaskelin. Kun hän tosi teolla „ensin etsii Jumalan valtakuntaa“ silloin „kaikki muu sen ohella hänelle annetaan“. Silloin hän voittaa ystävyttä ja rakkautta runsaassa mitassa. Täytyyhän hänenkin kerran seistä siinä, missä hänen Mestarinsa seisoi: keskellä opetuslasten laumaa, jotka ovat „kaikkensa heittäneet“ häntä seuratakseen. Täytyyhän hänenkin kerran vapaaehtoisena lahjana osata vastaanottaa opetuslastensa jakamatonta rakkautta uhkuvia sydämiä, – ja täytyyhän hänen oma sydämensä sitä varten olla niin puhtaaksi pesty omassa veressään, ettei se hetkeksikään erehdy vaatimaan itselleen semmoista, jota ei vaatimalla koskaan saavuteta.¹⁾

---

¹⁾ Olen tässä kirjoituksessani hipaissut ainetta, joka on miltei mittaamattoman laaja. Mitä tässä olen sanonut munkkielämästä, pitää tavallaan paikkansa nunnaelämästäkin, vaikka saavutukset eivät olekaan

Toukokuu, s. 193-199

Maaliskuun Tietäjässä esitin vieretysten Mrs. Besantin kannan ja omani sotakysymyksestä. Kuten arvata sopi, herätti esitykseni jonkun verran huomiota lukijoissa, ja eriäviä mielipiteitä on sen johdosta tuotu ilmi minulle sekä suullisesti että kirjallisesti. Jotkut ovat paheksuneet suoraa puhettani, mutta monet ovat myös lausuneet siitä ilonsa.

Omasta puolestani en näe syytä muuhun kuin iloon. Emmekö Teosofisessa Seurassa ole totuudenetsijöitä, jotka vilpittömästi ja pelkäämättä kerromme, mitä luulemme löytäneemme. Surullista olisi, jos ei T. S. enää olisi „vapaan ajattelun temppele“, joksi sitä ristin v. 1901, vaan oikeaoppisuuden kirkko, jossa kammottaisiin vapaata ja rehellistä totuuden etsintää. Surullista olisi, jos meidän täytyisi pelätä loukkaavamme jotain auktoriteetteja, kun tahdomme julkituoda henkisten ja yliaistillisten kokemustemme ja pitkän pitkien mietiskelyjemme lopullisia tuloksia.

Eihän tarkoitukseni maaliskuun Tietäjässä ollut polemisoida Mrs. Besantia vastaan, vielä vähemmän häntä arvostella tai moittia. Ken minä olen, että toisia totuuden etsijöitä kritisaisin. Kirjoitukseni oli aivan asiallinen, niinkuin kyllä kaikki lukijat lienevät huomanneet. Olisin voinut tyytyä esittämään oman kantani sellaisenaan, mainitsematta Mrs. Besantin nimeä. Mutta kun juuri tahdoin painostaa suruani siitä, että löytämäni totuus oli sotakysymyksessä toisennäköinen kuin Mrs. Besantin, oli mahdotonta sivuuttaa hänen kantaansa.

Henkeni on altis totuudelle. Olen koska tahansa valmis muuttamaan kaikki mielipiteeni missä tahansa kysymyksessä, jos minulle voidaan todistaa, että olen väärässä. Mutta säilytän myös järkähtämättä oman vakaumukseni joka kysymyksessä siihen saakka, kunnes itse ymmärrän ja näen, että totuus on toinen. Sillä vakaumukseni erilaisissa kysymyksissä eivät ole ilon hetken lapsia, vaan kyyneleissä kylvettyä satoa.

Sentähden olen iloinen jokaisesta asiallisesta kirjoituksesta, joka arvostelee minun mielipiteitäni. Iloni on tietysti sitä suurempi, kuta selvemmin näen ja voin todistaa, että oma näkemykseni sittenkin on oikea.

Painatan nyt tähän erään kirjeen, jolle on pyydetty sijaa Tietäjässä. Teen sen mielihyvällä, sillä kirjeen sävy on asiallinen ja veljellinen.

„Ystäväni Pekka Ervast.

Olet lehdessäsi niin sanoakseni kirjoittanut Teosofisen Seuran Presidentille Mrs. Annie Besantille. Et ole osoittanut hänelle kirjelmääsi, mutta koska kirjoituksesi

---

samoja. Lukijan ei pidä otaksua, että olen tahtonut ratkaista kysymystä n. s. yksipuolisen eli samaan sukupuoleen kohdistuvan rakkauden synnystä. Se on toinen kysymys, luonnollinen eikä henkinen.

alinomaa koskee hänen ja sinun välistä suhdetta, paljastettuna sinun mielipiteesi mukaan, ja koska siinä ilmenee epäilevä kantasi Mrs. Besantin tietoon nähden, perustettu Mestareihin, katson velvollisuudekseni tuoda esille myöskin toisen näkökannan Mrs. Besantista oman mielipiteeni perusteella.

Kunnioitan sitä kantaa, jota omaksut, nimittäin että et usko muihin kuin itseesi ja siihen totuuteen, joka kauttasi ilmenee. Kunnioitan myös pienuutesi tunnustuksen siinä, että sanot olevasi syntinen ihminen, joka ei ole osannut Jeesuksen käskyjä seurata.

Myöskin presidenttimme Mrs. Annie Besant on samalla kannalla kun ensin mainittu kanta, ei hänkään usko muihin kuin itseensä ja siihen totuuteen, joka hänen kauttaan ilmenee, ja hän varoittaa alistuisesti meitä kaikkia sokeasti uskomaan niin hänen kuin toisienkin sanoihin. Hän tietää henkisten kokemusten perusteella, että ainoastaan Jumala ihmisessä voi hänelle totuuden paljastaa ja vihdoinkin avaa hänelle portin salaiseen veljeskuntaan.

Omasta pienuudestaan hän ei koskaan puhu sanaakaan, sen hän on unohtanut suuren työnsä takia, totuuden kanavana, puhetorvena niille suurille, joille hän on elämänsä pyhittänyt. Totuutta omaavat Mestarit, totuudenetsijöinä ovat Heidän palvelijansa. Että hän sotakysymyksessä olisi asettunut Mestareita vastaan ja puhunut omiaan, sitä en usko. Ymmärrän hänen kantansa näin:

Jumala on kaikkialla. Ei ole mitään olemassa, jossa ei olisi Jumala eli elämä itse. Elämä on kehitystä ja sen kulku käy tuhansien muotojen kautta. Ihmisolennot kehittyvät hakiessaan häntä, Jumalaa, elämää. Monien muotojen kautta he Häntä hakevat elämällään ja taisteluillaan. Ja Hän, Hän on kaikessa mukana. Hän on taistelevien, kärsivien, rukoilevien, rikollisten, autuaitten sydämissä, sillä ilman häntä ei olisi elämää, henkeä, ainetta. Hänen suuruutensa on siinä, että hän on auttajana kaikissa muodoissa, kaikissa olennoissa, kaikessa olennaisessa itse kehityksen perustana. Hän ei vetäydy syrjään, kun saastainen Häntä lähestyy, kun jumalankieltäjä Häntä pilkkaa, sillä se voima, joka heissä ilmenee, on Hänestä, ja Hän viipyy Heissä johtaen Heitä valoon.

Siis, jos me tunnustamme että pahankin voiman perustana on Hän, joka johtaa valoon, silloin emme halveksi mitään muotoja, vakuutettuina siitä, että valo voittaa pimeyden ja toimii aina pysähtymättä, katsomatta rotuun, kansallisuuteen tai väriin. Ajan kannalta katsottuna on sota „kauhea ja epätoivoinen teko“, mutta kehityksen kannalta katsottuna se on häviävä muoto, jolla on ollut ja jolla ehkä vielä on sanomansa silläkin. Räukeydessään paljastaa se meille oman raakuutemme ja huonoutemme, jota muuten ehkä emme olisi huomanneetkaan monivuotisina salattuina, piilotettuina käärmeinä ajatus- ja tunnemaailmassamme. Omat salatut tekomme menneisyydessämme ottavat sodassa muotonsa ja näyttävät meille salattua itseämme, jota olemme koston ja vihan tunteilla ja ajatuksilla itsellenne ja veljillemme luoneet. Monivuotiset ajatusmuodot ja kaavakkeet muodostavat vielä yhteiskuntaelämän, mutta jumalalliseksi rakkaudeksi, valon herrojen johtamana,

täytyy tunnustaa se tosiseikka, että iskulla sotimalla, joskus voidaan reväistä rikki se muoto, jonka purkamiseen muuten olisi kestänyt vuosituhansia. Kehitys kulkee jumallista latuaan mutta ainoastaan muutamille jumalallisten mestarien suurille palvelijoille paljastetaan syyt, jotka tavallisen ihmisen näkökannalta ovat useinkin hyvin vaikeat ymmärtää.

Uskon jumalalliseen johtoon ja olen omasta puolestani täysin vakuutettu siitä, että Teosofisen Seuran Presidentti Mrs. Annie Besant on Valkoisen Veljeskunnan Lähettiläs ja puhetorvi, jota hänen elämällään ja esimerkillään aina on todistanut. En ole vielä hänen esityksissään ja sanoissaan löytänyt sellaista kohtaa, joka sotii omaa sisäistä totuuttani vastaan.

Kunnioittaen sinun näkökantaasi, veljeni Pekka Ervast, tuon myöskin esille oman vakavan kantani.

Hyvinkää, 13 p. huhtikuuta 1920.

Anna Masalin-Arvidsson.“

Ylläolevassa kirjeessä ei ole oikeastaan mitään, jota en hyväksyisi. Rouva Arvidsson on kauniisti kuvannut, millä tavalla hän ymmärtää Mrs. Besantin kannan. Kuvattu kanta on kieltämättä teosofis-panteistinen ja kieltämättä myös luonnon tosiseikkojen mukainen. Ei päähäni pälkähtäisikään kumota sitä kantaa. Se ei ole minulle uusi eikä outo. Tiesinhän minäkin toista kymmentä vuotta sitten, että Eurooppaa uhkasi suuri sota. Yleensä sitä pelättiin! Kun keväällä 1910 kerran kysyttiin minulta „kysymysillassa“, eikö sodan uhka ollut vältettävissä, vastasin: „kaikki paha tietysti on vältettävissä, jos me ihmiset aina osaisimme menetellä oikein ja hyvin. Meistä se riippuu. Jos kansat äkkiä heräisivät henkiseen elämään, silloin ne tietysti kieltäytyisivät verenvuodatuksesta ja hävityksen työstä ja päättäisivät järkevillä ja hyväntahtoisilla neuvotteluilla ratkaista kaikkia riidanalaisia kysymyksiä. Mutta onko semmoinen mahdollisuus ajateltavissa. Tähän saakka kansat aina mieluummin ovat turvautuneet väkivallan kuin järjen ja rakkauden oppiin. Ja päättäen niistä astraalisista pilvistä, jotka leijailevat Europan yli, eivät kansat tälläkään kertaa herää tahjuihinsa, ennenkuin se on myöhäistä. Ajatellessani Europan kohtaloa näen seuraavan kuvan: talojen ja kaupunkien sauhuavia raunioita ja ihmisiä, jotka mykkinä surusta ja kauhusta istuvat raunioilla, tuijottavat eteensä ja kysyvät itseltään: miksi, miksi tämä kaikki?“ Ehkä jotkut kysymysillassa läsnäolleet muistavat nämä sanani; itse en milloinkaan unohda sitä näkyä, joka silloinkin vastassani niin elävänä ja toivottomana kuvastui silmiini.

Kyllä minäkin siis olen ollut ymmärtävinäni maailmansodan tulemisen ja maailmansodan syyt. Mutta nämä asiat ovat niin sanoakseni historiallisia seikkoja – okkultisia tosin niille, jotka eivät syvemmälle nähneet, – vaan eivät esoteerisiä sanan siveellisessä merkityksessä.

Sanalla „esoteerinen“ tarkoitan näet semmoista siveellistä näkökantaa, joka kuuluu opetuslapsen tien – sekä valmistavan että varsinaisen – vaatimuksiin.

Toistahan on ymmärtää, miksi jokin asia on niinkuin se on, toista itse suhtautua siihen opetuslapsen tavalla. Ymmärtäminen on älyn toimintaa, mutta personallinen suhtautuminen johonkin asiaan on tahdon toimintaa, siis siveellinen kysymys. Opetuslapsi ymmärtää tai tietää, miksi maailmansota syttyi, mistä se karmallisesti johtui, miksi se siis oli välttämätön, mutta tällä ei vielä hänen oma suhteensa siihen ole ratkaistu. Hänen suhteensa sotaan ei saa olla paljaastaan „luonnollinen“. Hänhän on henkisesti herännyt ihminen, henkisen elämän edustaja, ja hänen täytyy henkisellä tavalla suhtautua sotaan. Ja mikä henkinen suhtautuminen on, sen ovat Kristus ja Buddha meille opettaneet, niinkuin maaliskuussa kirjoitin.

Kosketellakseni parilla sanalla rouva Arvidssonin kirjeen personallisia kohtia tahdon sanoa, että kaikkea hyvää, mitä Mrs. Besantista voidaan uskoa, sitä olen aina uskonut minäkin. Hän on tähän saakka ollut minun silmissäni ihanimpia ihmisiä, mitä maa päällään kantaa, ja kunnioitukseni hänen persoonaansa kohtaan on ollut luja ja muuttumaton. Mutta hän ei ole minun silmissäni erehtymätön. Hän ei ole paavi, vaan ystävä. Hänen asemansa on sanomattoman vaikea, sillä hänen oma varsinainen työalansa on politiikka, ja hän on siitä huolimatta, monena vuonna saanut työskennellä okkultisena opettajana. Ilman Mr. Leadbeaterin uskollista apua ja tukea hänen tehtävänsä ehkä usein olisi käynyt liiankin raskaaksi. Sillä älkäämme unohtako, että Mrs. Besantin oma Mestari ja johtaja on karmajoogi hänkin.

Vastoin rouva Arvidssonin huomautusta muistelen välistä lukeneeni Mrs. Besantilta sanoja, joilla hän vaatimattomasti tuo esille oman pienuutensa ja vähäpätöisyytensä Mestareihin verraten. Tietysti semmoinen voi kuulua kaunopuheliaisuuden vaatimuksiin, mutta uskon Mrs. Besantin vilpittömästi ajattelevankin, että hän on vain epätäydellinen työase Mestarin voimakkaassa kädessä.

Ei minunkaan puheeni omasta pienuudestani ollut ulkokullattua eikä sentimentaalista korupuhetta. Näenhän selvästi, kuinka armottoman kaukana olen Isän täydellisyydestä. Mutta puhuessani „syntisyydestäni“ ajattelin myös sanan todellista merkitystä enkä ainoastaan jokapäiväistä. „Suuret uskonnot“ kirjassa sanon viimeisessä luvussa, että „syntinen“ on ihmiselle kunnianimi. Se kreikkalainen sana, joka on suomennettu „synniksi“, on näet *hamartia*, ja hamartia tarkoittaa semmoista sieluntilaa, jolloin ihminen – vielä onnistumatta – yrittää olla täydellinen ja noudattaa Kristuksen käskyjä. Hamartia merkitsee „ampumista maaliin siihen osaamatta“, ja ainoastaan henkisesti laiskat ja heräämättömät ihmiset ovat „ilman syntiä“. Kaikki henkiset ja heränneet ihmiset ovat „synnintekijöitä“, sillä heidän kaihonsa nuoli kiittää yhtämittaa täydellisyyden kaukaisille kukkuloille, yli-ihmisen etäisille ylängöille.

*

Olen myös vastaanottanut seuraavan kirjallisen kysymyksen:

„K. Herra Pekka Ervast

Lukiessani Tietäjän maaliskuun numerosta kirjoituksenne „toimittajalta“, tulin ajatelleeksi että olisi hauska, jos Tietäjässä joskus lausuisitte mielipiteenne, *mikä* olisi ollut talvella 1918 tehtävä, koska ette hyväksy aseisiin tarttumista. Ja mikä olisi ollut seurauksena, jos valkoinen Suomi, Kristuksen käskyä noudattaen, yhä vaan olisi antanut lyödä „toiselle korvalla“. Olen itse sitä asiaa niin monesti ajatellut.

Kunnioituksella
M. B.“

Edelläoleva kirje osoittaa, että monet lukijat vielä ovat epätietoisia siitä, mitä todella olen tarkoittanut puhuessani Kristuksen seuraamisesta. Olen kuitenkin mielestäni kerta kerralta painostanut, että Kristuksen seuraaminen ei ole mikään poliittinen ohjelma, vaan esoteerinen asia, joka kuuluu hänen opetuslapsilleen, mutta ei suinkaan velvoita pimeydessä vaeltavaa maailmaa yleensä. Emme siis saata otaksuakaan, että mikään kansa kokonaisuudessaan tähän mennessä olisi kyennyt Kristusta seuraamaan hänen neljännessä ja viidennessä käskyssään.

Haaveilla kyllä saatamme, ja minä tunnustan mielelläni, että oli takavuosina aika, jolloin kuvittelin, että Suomen kansa oli kutsuttu ensimmäisenä toteuttamaan asettomuusihaneta. Tämä oli silloin, kun meillä ei ollut sotajoukkoja eikä asevelvollisuutta eikä aseita. Uskoni Suomen kansan ihanteellisuuteen tässä kohden raukesi tyhjiin samassa silmänräpäyksessä kuin osa Suomen kansaa tarttui aseihin ja siten heitti aseet toistenkin käsiin. En voi kuvitellakaan, miten olisi käynyt, jos ei „valkoinen Suomi“ myös olisi miekkaan tarttunut. Ehkä eläisimme samassa kurjuudessa ja toivottomuudessa kuin eletään Venäjän bolsheviki- valtakunnassa, – ehkä vieläkin suuremmassa, koska maamme on kaikin puolin köyhempi. Sitä vastoin saatan kylläkin kuvitella, miten meidän olisi käynyt, jos emme yleensä olisi aseellisuutta hyväksyneet. Silloin emme olisi jakautuneet kahtia „punaisiin“ ja „valkoisiin“. Työväkemme olisi ilman muuta kieltänyt noudattamasta venäläisten veljien kapinallisia kehoituksia ja yllytyksiä, ja yläluokkaisemme olisivat muutta mutkitta ruvenneet yhdessä sosialistein kanssa vakavasti harkitsemaan parannuksia yhteiskuntaoloissamme. Helpostihan tämä kaikki on kuviteltavissa, sillä älkäämme unohtako, että jos Suomen kansa olisi ollut noin valistunut, olisi sen „punainenkin“ aines sitä ollut. „Punainen“ ei olisi lyönyt eikä „valkoisen“ olisi tarvinnut „kääntää toista korvaa.“

Uskon kyllä vieläkin, että Suomen kansa on kutsuttu toteuttamaan aseettomuuden ihannetta, sillä maailmansodan jälkeen tämä ihanne ei „käytännön ihmisten“ silmissä ole niin mahdoton eikä niin mieletön kuin se heistä näytti olevan ennen sotaa. Kaikkiialla on nyt saatu kokea, mitä uhria sotausko on ihmiskunnalta vaatinut. Kansoista alkaa tuntua, että järkevien olentojen pitäisi osata inhimillisemmin sovittaa syntejään toisiaan kohtaan, heille alkaa selvitä, että rauha ei ainoastaan ole ainoa luonnollinen tila, vaan että se myös on elämän ehto korkeammassa merkityksessä, että se velvoittaa yksilöitä ja kansoja hyväntahtoisuuteen, veljellisyyteen ja itsensäkin unohtamiseen.

Tietäjän ensi numero ilmestyy elokuussa.

Elokuu, s. 241-248

Olen monta kertaa pahoitellut sitä seikkaa, että tohtori Steiner kannattajineen aikoinaan erotettiin Teosofisesta Seurasta ja että he sitten muodostivat oman Antroposofisen Seuransa. Oli mielestäni köyhyyden todistus, ettei T. S:n seinien sisälle mahtunut erilaisia näkökantoja ja erilaisia opettajia seuraajineen: henkinen elämänvoima oli vähenemässä samassa määrin kuin sille piti etsiä rajoituksia ja opinkappaleita; totuus viihtyi vapaudessa.

Lakkasin kuitenkin pahoittelemasta, kun muistin, että oli tehtävä ero Teosofisen Seuran ja teosofisen liikkeen välillä. Teosofisen liikkeen ovat Mestarit panneet alulle, se sisältää ja kuvastaa Heidän korkeata ja laajaa inspirationsiaan. „Teosofinen Seura sitä vastoin on semmoinen, jommoiseksi ihmiset sen tekevät. Teosofisen liikkeen inspirationsi etsii itselleen useampia ilmennyksiä, joista yksi on Teosofinen Seura, toinen Antroposofinen Seura j. n. e. Nämä ilmennykset ovat samassa suhteessa teosofiseen liikkeeseen kuin yksityiset hedelmäpuut ovat siihen maaperään, jossa ne itävät ja kasvavat. Näin ollen useamman seuran synty ei todista teosofisen liikkeen köyhyyttä, vaan sen rikkautta, hedelmällisyyttä ja henkistä voimaa. Tosin samalla tulee todistetuksi, että kukin yksityinen seura on ihmistekoa, joka ei vastaa liikkeen ihannetta sen koko laajuudessa ja korkeudessa.

Tänä kesänä sain kuitenkin syytä sydämelliseen iloon siitä vapaamielisestä ja aito teosofisesta hengestä, joka kaikesta huolimatta vallitsee Teosofisessa Seurassa. Kuten tämänkin lehden lukijat tietävät ja muistavat, olen erinäisissä kysymyksissä ollut toista mieltä kuin T. S:n nykyinen presidentti, Mrs. Annie Besant. Useat meikäläiset teosofit ovat siitä olleet huolissaan, ovatpa menneet niinkin pitkälle, että ovat epäilleet teosofisuuttani ja sopivaisuuttani T. S:n jäsenenä. Nyt on kysymys ratkaistu, ja huolestuneet ovat tilaisuudessa täydellisesti vapautumaan huolistaan, sillä Mrs. Besant on itse kirjoittanut, vastaukseksi hänelle tekemääni kysymykseen, ihmettelevänsä sitä, että kukaan pitää minua hänen „vastustajanaan“, ja iloitsevansa siitä, että kuljen omaa tietäni ja teen omaa työtäni, sillä „maailma kaipaa apua kaikkiin suuntiin, eikä suinkaan loppumattomia toisintoja.“

Samalla on myös ilahduttavalla tavalla tullut todetuksi Teosofisen Seuran vapaus ja sen johdon joustavuus. Olimme – muutamat T. S:n ystävät – kääntyneet T. S:n presidentin puoleen asiassa, joka painoi mieltämme ja huolestutti meitä. Asia oli seuraava: Suomen T. S:n jäsenet ovat viime vuosina jakautuneet ikäänkuin kahteen puolueeseen, joista toinen pitää teosofein velvollisuutena ottaa osaa yhteiskunnallisiin parannuspuuhiin, toinen taas pysyttelee alkuperäisessä teosofisessa työohjelmassa,

tahtoen säilyttää teosofista liikettä puhtaasti henkisenä liikkeenä. Väli näiden „puolueiden“ välillä on aikaa myöten kehittynyt yhä kireämmäksi, suureksi osaksi siitä syystä, että „yhteiskunnallinen puolue“ on uskonut kulkevansa presidentin jäljissä ja noudattavansa hänen uusia työsuunnitelmiaan, jonka tähden se on katsonut velvollisuudekseen arvostella „henkistä puoluetta“ vanhoilliseksi ja epäteosofiseksi. Kirjeessä presidentille olimme kuten sanottu esittäneet näitä seikkoja ja kysyneet hänen neuvoaan, samalla ehdottaen ratkaisua, joka mielestämme oli ainoa mahdollinen oikeuden ja veljeyden kannalta. Presidentti on nyt vastauksessaan tosiasiallisesti hyväksynyt tekemämme ehdotuksen.

Mrs. Besantin vastauskirje julki luettiin Suomen Teosofisen Seuran vuosikokouksessa Tuonenkylässä kesäkuun 25 p:nä. Sen mukaan Suomen Teosofinen Seura voi jakautua kahteen itsenäiseen osastoon, joilla kummallakin on omat työtapansa, omat taloutensa ja omat hallituksensa; ylishteeri vain on yhtenäinen molemmille osastoille, välittäen yhteyden Teosofisen Seuran Päämajan ja presidentin kanssa sekä allekirjoittaen Suomen T. S:n kaikki asiapaperit.

Vaikka tämä presidentinkin taholta tehty ehdotus ei vuosikokouksessa herättänyt vastakaikua „yhteiskunnallisessa puolueessa“, liittyivät kuitenkin läsnäolevat „henkisen puolueen“ jäsenet osastoksi, jonka nimeksi valittiin „Suomen Teosofisen Seuran Okkultinen Osasto“. Yleisen äänestyksen avulla Seuran jäsenten kesken päätettiin tiedustella, ketkä kaikki tahtovat tähän Okkultiseen osastoon liittyä. Sitä varten on lähetetty painettu kiertokirje ja äänestyslippu Seuran jäsenille, jonka lisäksi Suomen T. S:n perustaja-ylishteeri – toisin sanoen allekirjoittanut – kesän aikana on käynyt tervehtimässä kaikkia Seuramme loosheja. Kun on saatu selville, millä tavalla Seuran jäsenet ovat jakautuneet, pidetään syksyn kuluessa Helsingissä Okkultisen Osaston perustava kokous, jonka jälkeen varsinainen teosofinen toiminta uusissa merkeissä alkaa.

Näin otettu askel ei missään suhteessa jää merkityksettömäksi, sillä Teosofisen Seuran historiassa on nyt ensi kerran virallisesti ratkaistu ja vahvistettu, että erilaiset käsitykset teosofisista velvollisuuksista ja T. S:n tehtävästä mahtuvat rinnatusten toimimaan saman seuran katon alla. Ennen on aina muodostunut uusi seura, kun on ilmaantunut poikkeavia käsityksiä teosofisesta työstä ja tehtävästä; sillä tavalla syntyi Judgén seura Amerikassa v. 1896, Mrs. Tingley'n „Yleinen Veljeys“ v. 1898 ja Antroposofinen Seura v. 1912. Nyt on tämmöinen harha-askel vältettävissä siten, että Suomen T. S. jakautuu kahteen yhtä oikeutettuun osastoon, jotka kumpikin edustavat Teosofista Seuraa ja Teosofiaa. Seuratkoon Mestarin pyhä siunaus kaikkien meidän työtämme!

*

Seuramme kahtiajaon johdosta on etevä ja uuttera työntekijämme *J. R. Hannula* kirjoittanut yhteisen kirjeen T. S:n jäsenille ja lähettänyt kirjeensä minulle julkaista-

vaksi jossain kiertokirjeessä tai jäsenlehden tapaisessa. Rohkenen kuitenkin painattaa suurimman osan siitä tähän, koska se ei ole vailla intressiä teosofeille yleensä. Herra Hannula kirjoittaa:

„Kun allekirjoittanut puolestansa on liittynyt siihen osastoon, jossa Perustajaylishteerimme on keskuksena, niin voitaisiin kenties kysyä: miksi olen sen tehnyt?

Vastaukseni voisi olla hyvin lyhyt: *teosofinen työni on minut sinne vienyt.*

Mutta sellainen vastaus kaivannee joitakin selventäviä perusteluja. Koetan niitä antaa. Ensiksikin: Olen vuosien vierieissä yhä selvemmin ymmärtänyt, että Suomen kansan on itsenäistymisensä ohella luotava jotakin itsenäistä henkisen kulttuurin alalla. Sen kautta saavutettu voitto, olkoon se pieni tai suuri, kyllä sitten sellaisenaan tulee koko ihmiskunnan hyväksi. Toiseksi: Olen myös – osaksi vaikeittenkin ristiriitojen ja kamppailujen kautta – tullut huomaamaan, että P. E. on erityisemmällä ja syvällisemmällä tavalla vastuullinen sen tehtävän edessä, jota Suomen kansa on kutsuttu suorittamaan. Ainakin hän kykenee tuntemaan vastuunalaisuutensa syvemmin kuin kenties kukaan toinen suomalainen. Siksi koetan häntä tukea, koetan työlläni auttaa ja palvella. Sillä kyllähän Te, ystävät ja veljet, käsitätte, että *työ* se on, joka meitä kutsuu, *työ* se meitä odottaa. Meidän täytyy osata antautua sellaiseksi toiminnan kanvaksi, jonka kautta uusi aalto henkisestä maailmasta voi löytää ilmentymismahdollisuutta täällä alhaalla.

Yksi sellainen aalto on *rauhanaatteen* käytännöllistyttäminen.

Onhan m. m. sanottu, ettei Suuri Opettaja voisi ilmestyä, ellei sota tulisi poistetuksi maailmasta. Mutta kuinka sota tulisi poistetuksi, elleivät ihmiset ala ensin *ymmärtää*, kuinka sota on perin pohjin väärä. Ihmisten täytyy tulla *käsittämään*, että tappaminen, tehköön sitä yksi ihminen tai monta ihmistä yhdessä, aina on väärä, on rikos elämän lakia vastaan.

On todella turhaa sanoa esim. lihansyöjälle: Sinun kätesi ovat verellä tahritut yksin sillä, että syöt lihaa, vaikket sinä itse eläimiä tappaisikaan. Sillä hän voi meille syystä sanoa: Sinun omat kätesi ovat tahritut ihmisen verellä, antaessasi jollain tavalla apuasi sodalle, odottaessasi siitä jotakin voittoa, vaikket olisikaan itse suorastaan mukana sodassa. Ja onko sitten pienempi asia tahria kästensä ihmisen kuin eläimen verellä?

Niin lihansyöjä saattaa meille syystä huomauttaa.

Jos sallitte niin paljastan hyvin harvoilla sanoilla ihmiskunnan nykyisen räikeän tilan: *Fyysillisellä tasolla ei ole juriidista elämisen oikeutta muilla kuin murhaajilla.*

Odottakaahan.

Kellään ihmisellä Europan sivistysvaltioissa ei ole ehdotonta elämisen oikeutta, ellei hän tunnusta ihmisen tappamista jostakin syystä oikeutetuksi, ja ellei hän käskettäessä ryhdy suoranaiseen toimintaan ihmisten tappamiseksi. Ihmisellä on silloin valittavana vain kaksi mahdollisuutta: joko ryhtyy toisia tappamaan tai tulee itse tapetuksi. Sillä ellei ihminen, joka kieltäytyy sodasta, kieltäytyy tahrimesta käsiään ihmisverellä, ellei hän tule vangituksi ja tapetuksi, niin se ei johdu siitä, että hänellä

olisi senjälkeen juriidista oikeutta elämiseen, vaan se johtuu joko Korkeimman suojeluksesta, sallimasta tai Karmasta, tai viranomaisten armosta, välinpitämättömyydestä tai virkavelvollisuuksiensa suoranaisestä kieltämisestä. Ihminen, joka ehdottomasti alistuu Jumalan käskylle: „älä tapa“, hän on kuin henkipatto tämän maan päällä.

Sellaisessa kauhistuttavassa tilassa ja puristuksessa ihmiskunta vieläkin elää. Siinä ei ollenkaan tapahdu Isän Jumalan hyvä tahto, vaan Isän Saatanan paha ja väkivaltainen tahto.

Nyt on selvää, että jos ihmiskunta koskaan tahtoo päästä tästä verisestä tilasta, jos se koskaan tulee edes *ymmärtämään* sodan ja väkivallan pahaksi ja omasta tahdostaan *kieltäytyy* siitä, täytyy syntyä edes joku hapattava siemen, joku henkinen keskus, jossa selvästi ymmärretään ja omaksutaan se totuus, ettei väkivallalla maailmaa paranna, ettei pahaa pahalla voiteta, ettei ihmisen tappaminen ole missään asiassa paikallaan.

Yksin tämä seikka on niin tärkeä ja suuriarvoinen, että se jo velvoittaa Suomen Teosofisen Seuran, tuon yleisen veljeyden ytimen, kulkemaan sisäisen uudestisyntymisen kautta uuteen ilmentymismuotoon.

Lopetan tämän kirjeeni lisäämällä, että vaikken ole ryhtynyt kirjoittamaan Teille yksityisesti – niinkuin ensin oli aikomukseni, saadessani sysäyksen tähän tehtävääni – niin Te, ystävät ja veljet, voitte jokainen lukea tämän niinkuin yksityisen ystävän kirjeen, joka yksin vastaa sanoistaan. Voittehan sitäpaitsi yhteisesti keskustella ja neuvotella jossakin kokouksessanne, tai muussa tilaisuudessa. Olkoon se ikäänkuin pohjustuksena asialle. Sillä tietenkin jokaisen on syventyvän mietiskelyn avulla ratkaistava kantansa, on päästävä selville siitä, tahtooko hän olla mukana tukemassa Suomen kansaa sille erikoisesti uskotussa tehtävässään.

Sievissä, 2.7.1920.

Veljellisellä tervehdyksellä
J. R. Hannula

Ystäväni J. R. Hannula on edelläolevassa kirjessään kosketellut näkökantaa, jonka kannattajaksi minäkin olen asettunut esim. tämän aikakauskirjan palstoilla. Minustakin henkisen elämän ehtoihin kuuluu aseettomuus, ja ovathan sitä henkistä elämää edustaneet sekä Kristus ja Buddha. Olen vain painostanut, että se on yksilöllistä, esoteerista laatua. Se ei ole poliittinen näkökanta eikä joukkoilmiö, vaan on oleva jokaisen ihmissielun yksilöllinen vakaumus.

Senpätähden on tunnustettava suoraan, ettei sitä voi asettaa vaatimukseksi esim. Teosofisen Seuran jäsenyydelle. Aseettomuus on luonnollista, kun veljeys on tullut eläväksi henkiseksi voimaksi ihmisen sielussa, mutta Teosofisen Seuran jäsenyys on avoinna kaikille, jotka tunnustavat ihmisten veljeyden periaatteessa ja käytännössä ainakin sitoutuvat olemaan suvaitsevaisia toisilleen eikä tuomitsemaan toinen toisensa

vakaumuksia. Teosofiseen Seuraan pyrkijät ovat totuudenetsijöitä eikä ole oletettavissa, että henkisen elämän totuus olisi kaikille kirkastunut.

Toista on n. s. esoteristein. Nämähän ovat alkaneet elää henkistä elämää, ainakin vakavasti siihen päin pyrkiä, ja Kristuksen, Buddhan y. m. Mestareiden viitoittamaan suuntaan johdettuina he saattaisivat kylläkin joutua sisäiseen kosketukseen henkisen elämän ehtojen ja vaatimusten kanssa. Ja koska esoteristit muodostavat Teosofisen Seuran sielun, koska he H. P. B:n sanoja käyttäen toteuttavat T. S:n alkuperäistä tarkoitusta, on luonnollista, että heidän esimerkinsä ja vaikutuksensa on painava T. S:n toisillekin jäsenille. Esoteeriselta osastolta olisi voinut odottaa, että se maailmansotakysymyksessä olisi asettunut sille veljeyden kannalle, josta puhuin Tietäjän maaliskuun vihossa. Ja jos kerran esoteristit olisivat esimerkkiä näyttäneet, olisi asettomuuden ihanne pian tullut Teosofisen Seuran yleiseksi mielipiteeksi, ja silloin Teosofinen Seura olisi itse asiassa näinä mullistusten raskaina aikoina seisonut lujana kuin kallio henkisen elämän, totuuden ja veljeyden julistajana maailmassa.

*

Pitäisikö valittaa hieman ajan kalleutta. Helppo on valittaa, mutta lieneekö siitä apua. Taitaa olla yhtä viisasta uus-amerikkalaiseen tapaan tyytyä kaikkeen ja pitää kaikkia vaikeuksia ja vastoinkäymisiä „salapukuisina siunauksina“. Saattaa siis „ilokseen ja huvikseen“ todeta, että reaaliarvojen yhäti noustessa rahan arvo on samassa vauhdissa laskenut, ollen nyt kymmenen, jopa kaksikymmentä kertaa huonompi kuin muutamia vuosia sitten. Mainitakseni vain yhden esimerkin, otettu kirjateollisuuden alalta: painotyöt ovat nyt jokseenkin kaksikymmentä kertaa kalliimmat kuin ennen! Edellämäinitun kiertokirjeen julkaiseminen, joka ennen sotaa olisi maksanut viisikymmentä markkaa Helsingissä, nousi nyt paperineen ja painatuksineen tuhanteen markkaan tuhannelta kappaleelta! Tästä saa pienen aavistuksen siitä, kunka kalliiksi kirjan aikaansaaminen ja esim. tämän meidän Tietäjämme kuukautinen julkaiseminen tulee.

Onko ihme, että vanhat ja vakavat kustannusliikkeet, kuten Otava Helsingissä, ovat olleet pakoitettut lisäämään pääomiaan uusien osakkeiden kauppaan laskemisella. Ja onko ihme, että Kustannusosakeyhtiö Tietäjä keväällä turvautui samaan keinoon?

Kuten muistettanee, ilmoitettiin silloin myytäväksi 750 uutta Tietäjän osaketta á Smk. 150:— . Ne eivät kaikki menneet kaupaksi, jonka tähden syksyllä uudestaan tarjotaan niitä myytäväksi. Toivottavasti teosofisen asianne ystävät silloin käyttävät tilaisuutta hyväkseen ollakseen liikkeellemme avuksi ja hyödyksi. Kustannusliikkeemme ei ole nyt kyennyt julkaisemaan mitään uutta teosta; minultakin makaa laatikossa pari uutta kirjaa odottamassa suotuisia olosuhteita. Jollei tämä asiantila pian korjaannu, jää teosofinen työemme sekä henkisesti että aineellisesti

ontuvalle kannalle. Se ystävämme, joka viime talvena teki niin suuria uhrauksia kustannusliikkeen hyväksi, ei niitä yksin saata loppumattomiin jatkaa.

Muuten on nyt päätetty toimeenpanna suuria ja ehkä kauas kantavia muutoksia Kustannusosakeyhtiö Tietäjän hoidossa ja johdossa. Liike siirretään Tampereelta Viipuriin ja toimitusjohtajaksi tulee herra *Fredrik Heliö*, Karjalan Nahanjalostusosakeyhtiön tähän astinen toimitusjohtaja. Herra Heliö on vanha tunnettu teosofi, toimien tätä nykyä Viipurin looshin puheenjohtajana. Muutto tapahtuu elokuun ajalla, joten *Kustannusosakeyhtiä Tietäjän osoite elokuun 20 p:n jälkeen on Viipuri, Maunonkatu 4.*

Loka-Joulukuu, s. 338-348

Aloittaessani näitä pätkiäni kaksitoista vuotta sitten pyrin niiden avulla lähempään kosketukseen Tietäjän lukijoiden kanssa. Tuntui siltä kuin olisin istunut ystäväpiiriin keskellä ja kuin minua olisi pyydetty ja kehoitettu puhumaan suoraan ja peittelemättä, mitä sydämessäni liikui. Elin vuosikausia tässä onnellisessa mielentilassa. Uskoin, että lukijani mielihyvällä kerran kuukaudessa kuuntelivat, mitä „toimittajalla“ oli sanomista; kuvittelin heidän olevan yhtä tyytyväisiä minuun kuin minä olin heihin. Sainhan silloin tällöin suullisia ja kirjallisia todistuksia siitä, että pätkäni olivat mieluista sielunravintoa.

Tuli sitten maailmansota, joka vähitellen muutti näitä ihanteellisia olosuhteita. Koetin edelleen olla puheissani avomielinen, mutta avomielisyys kävi yhtä vaikeammaksi, kuta mahdottomampi – ulkonaisista syistä – oli kosketella rehellisesti niitä päivän kysymyksiä, jotka sydäntä polttivat. Oli varsinkin yksi asia, joka tuotti minulle tuskaa. Niistä niukoista tiedonannoista päättäen, mitkä Tietäjän toimitukselle ulkomailta saapuivat, olivat Teosofisen Seuran johtavat auktoriteetit asettuneet sotakysymyksessä jyrkästi englantilaiselle kannalle, tuomiten saksalaisia ihmiskunnan vihollisiksi sekä edistyksen ja vapauden vastustajiksi. En puhu siitä ennustuksesta, että englantilaiset liittolaisineen tulisivat sodassa voittamaan. Semmoistahan saattoi ennustaa puolueeton, jopa saksalainenkin. Itsehän olin Tietäjässä syksyllä 1914 julkaissut muutamia omia kokeilujani kamariennustuksessa. Ja samana syksynä 1914 kuulin eräältä tšekäläiseltä antroposofilta, että tohtori Steiner Saksassa oli sanonut Saksan kyllä tulevan sodassa häviämään, mutta henkisesti paljon voittamaan tappiostaan. Englantilaisten teosofien ennustukset semmoisinaan osuivat siis oikeaan, eikä minulla ollut mitään niitä vastaan väitettävänä. Sydäntäni kirveli vain se, että saksalaisia leimattiin moraalisesti niin ala-arvoisiksi.

Minun olisi tietysti tehnyt mieli julkaista Tietäjässä näitä englantilaisia lausuntoja, ja perästäpäin kuulin moitteita siitä, etten ollut saattanut Tietäjän lukijain (ja samalla Suomen T. S:n jäsenten) tietoon, mitä T. S:n johtavat henkilöt päivän kysymyksistä olivat tuumineet. Mutta kuinka sitä omantuntoni edessä olisin voinut tehdä. Jos olisin julkaissut englantilaisten salatieteilijain liittolaisystävällisiä lausuntoja, olisin

puolueettomana välttämättä myös tahtonut ainakin itse kirjoittaa jotakin saksalaisten puolustukseksi. Sillä puolueeton olin, puolueeton tunsin koko sydämestäni olevani. En mitenkään voinut uskoa sodan siunauksiin. Minusta tuntui, että ihmiskunta äkkiä oli syössyt satoja vuosia taaksepäin kehityksessä ja että kauan kestäisi, ennenkuin sodan tuottamat haavat saataisiin parannetuiksi. Ei pahalla hyvää synny! Kurjuutta, raakuutta, itsekkyyttä, hirmuvaltaa ja moraalittomuutta seuraisi maailmansotaa – ei mitään muuta, niin minusta tuntui. Sentähden olisin hehkuvin sanoin tahtonut protesteerata sotaa hyväksyvää kantaa vastaan, ja hehkuvin sanoin olisin tahtonut näyttää, kuinka onnetonta ja kunniatonta kaikki sodankäynti oli.

Teinhän sitä luennoissani, kokouksissa ja Tietäjässäkin silloin tällöin niin paljon kuin luulin voivani sitä tehdä viemättä ja sekoittamatta teosofista työtä ja liikettä suoranaiseen politiikkaan. Mutta ylen varovainen piti minun olla, jollen tahtonut vahingoittaa Teosofista Seuraa, sillä sodan alusta lähtien olin venäläisten santarmien valvonnan alaisena. Olihan Suomi pakosta liittolaisten puolella. Saksa oli Suomen vihollinen. Liittolaisystävällisiä kirjoituksia olisin hyvinkin saanut julkaista Tietäjässä, mutta en omia vastaväitteitäni. Mitä niin ollen saatoin tehdä. Pidin parempana kokonaan vaieta. „Puhua on hopeata, mutta vaieta on kultaa.“ Kun en saanut puolustaa saksalaisia, en puolueettomana sallinut niitä vastaan hyökättävän.

Täten syntyi ensimmäinen väärinymmärrys minun ja ainakin joidenkuiden T. S:n jäsenten välillä, enkä kyennyt mitään tekemään sen poistamiseksi.

Ihmiselle itselleenkin on vanhingoksi, jos hän on pakoitettu sulkemaan sydämeensä, mistä hänen suunsa haluaisi puhua, sitä enemmän, kuta avomielisempi hän on luonteeltaan. Pelkään, että katkeruuden vedet alkoivat huuhtoa sieluani.

Tuli sitten punainen vallankumous meillä Suomessa ja kaikki ne ikävät tapahtumat Teosofisessa Seurassamme, jotka vallankumousta ovat seuranneet. Olin ennen uskonut, että teosofinen uranaukaisija-työni oli voittanut minulle sijan kaikkein meikäläisten teosofien sydämissä; olin luottanut siihen, että kaikki poikkeuksetta pitäisivät työtäni edelleen yhtä tärkeänä Teosofiselle Seuralle ja teosofisen liikkeen menestykselle kuin ennenkin. Oli melkoinen nöyryytys minulle nähdä, että niin ei ollut laita. Olin ajatellut liian suurta itsestäni. Silmännähtävästi oli teosofeja, jotka pitivät työtäni ja vaikutustani, jollei suorastaan vahingollisena, ainakin tarpeettomana ja mitättömänä.

Kaikki tämä oli omiansa vaikeuttamaan ja estämään vilpittömää esiintymistäni näissä toimittajan pätkissä. Ääneni oli omissa korvissani käynyt käheäksi ja rumaksi, kiusaaja kuiskasi alituisesti: „mitä sinä turhia kirjoitteenet! Tuskin kukaan sinua enää uskoo“.

Ja niin nämä „pätkät“ tilapäisistä ponnistuksista huolimatta jäivät enemmän ja enemmän vaille sitä personallista leimaa, sitä intiimiä sävyä, joka alkuaan kangasti mieleeni niiden varsinaisena tarkoituksena.

Ehkä niin on ollut hyväkin. Ehkä siitä on ollut oppia – molemmin puolin . . .

*

Olen saapunut merkilliseen käännekohtaan elämässäni. Voin melkein sanoa Hamletin tavalla: „olla vai eikö, siitä onkin kysymys“. Kyseenalaista tuntuu todella olevan, voinko edelleen jatkaa tätä teosofis-okkultista työtäni Suomessa vai onko minun siirryttävä muille markkinoille, – kyseenalaista sekä aineellisessa että henkisessä suhteessa. Pystyykö aineellisesti katsoen teosofinen työni minua elättämään sillä arvokkaalla tavalla, minkä pitäisi kuulua kulttuurityöntekijälle, joka – ehkä suurimman – osan päivätyöstään jo on suorittanut. Tarvitaanko henkisesti katsoen Suomessa miestä, joka ikuisen elämän asioissa seisoo omilla jaloilla ja jonka välityksellä henkimaailmalla on oma, muista riippumaton sanoma sanottavanaan?

Jos ei näihin kysymyksiin voida vastata myöntävästi, silloin olen kuin „maurilainen, joka on tehtävänsä suorittanut ja saa mennä.“

*

Kohtalo on nähtävästi odottanut minulta suurta henkistä uhrausta.

Olin runsaasti puolentoista vuotta harrastanut teosofiaa ja tuntenut olevani teosofinen totuudenetsijä sydänjuuriani myöten, kun lokakuussa 1895 liityin Teosofiseen Seuraan (sen skandinavilaiseen osastoon). Seuraavana vuonna (1896) tulin esoteerisen osaston jäseneksi ja sain tutustua Madame Blavatskyn aikuiseen ja häneltä perittyyn esoteeriseen itsekasvatusjärjestelmään. Lokakuussa tänä vuonna oli kulunut umpeen 25 vuotta jäseneksi liittymisestääni, ja olen siis niin sanoakseni viettänyt hopeahäitini Teosofisen Seuran kanssa.

Tämä pitkä ja vaiherikas yhdessäolo oli luonnollisesti kasvattanut minussa vaistomaista yhteenkuuluvaisuuden tunnetta. Olin miltei identifioinut oman itseni – en ainoastaan teosofian, vaan myös Teosofisen Seuran kanssa. Ja koska tärkeänä tekijänä olin mukana luomassa Suomen Teosofista Seuraa, oli tämäkin toimenpide omiansa kasvattamaan minussa identiteettitunnetta T. S:n kanssa. Ehken liioin niin suuresti erehdy, jos otaksun, että yleinen mielipide oli jokseenkin samalla kannalla. Yleisö oli havainnut, että uskollisesti ja itsepintaisesti olin läpi elämäni palvelut teosofista asiaa, ja sekin oli tottunut eroittamattomasti liittämään minun nimeeni enemmän tai vähemmän hämäräperäisen käsityksensä teosofiasta.

Oliko siis ihmeteltävää, että olin puolestani tottunut esiintymään niin sanoakseni Teosofisen Seuran nimessä ja teosofisen maailmankatsomuksen tunnustettuna tulkitsijana. Olinhan vilpittömästi etsinyt totuutta ja uskonut jotakin löytäneeni, olinhan mielestäni omilla okkultisilla havainnoillani ja kokemuksillani päässyt varmuuteen teosofian perusopeista, ja olinhan tietääkseni Mestarin omasta suusta saanut tehtäväkseni teosofisen elämänymmärryksen levittämisen.

Oliko ihmeteltävää, että tämä kaikki oli käynyt minulle rakkaaksi ja että nuoruudesta saakka kuvittelin kerran kuolevani Teosofisen Seuran uskollisena

palvelijana. Ja nyt Karma pyysi minulta odottamatonta uhria, pyysi, että luopuisin Teosofisesta Seurasta ja aloittaisin teosofisen elämäntyöni uudelleen alusta.

Miksi niin. Siitä yksinkertaisesta syystä, että sillä käsityksellä teosofiasta ja Teosofisen Seuran tehtävästä, joka minulla on ja jota monet, monet muutkin sekä Suomessa että ulkomailla kannattavat, ei sittenkään näkynyt olevan sijaa Suomen Teosofisessa Seurassa.

Olen useita kertoja Tietäjässäkin kosketellut tätä käsitystäni teosofiasta, eikä ole tarvis sitä tässä toistaa. Lyhyesti sanoen se tähtää siihen, että teosofinen liike on puhtaasti henkinen liike ja että Teosofisella Seurallakin on puhtaasti henkinen, kasvattava ja valistava tarkoitus.

Lähemmä kolmesataa T. S:n jäsentä Suomessa liittyi viime kesänä yhteen n. s. okkultiseksi osastoksi kannattamaan yllämainittua käsitystä teosofiasta. Kysymys on sittemmin vain ollut heidän asemansa virallistuttamisesta Suomen Teosofisessa Seurassa. Mrs. Besant T. S:n presidenttinä lausui kesällä tunnetussa kirjeessään minulle hyväksyvänsä aatteen kahden autonomisen osaston muodostamisesta, kunhan niillä vain oli yhteinen ylishteeri. Mitä muuta puuttui siis, kuin että Suomen T. S. olisi jakautunut kahtia!

Sillä tavalla molemmat käsityskannat, sekä „maailmaa parantava“ että „okkultinen“, olisivat päässeet oikeuksiinsa; kumpikin olisi omalla tavallaan, mutta täysin pätevästi ja auktoritatiivisesti edustanut teosofiaa ja Teosofista Seuraa. Olisiko sen puolueettomampaa ja oikeudenmukaisempaa ratkaisua ollut ajateltavissa?

Ystäväni ymmärsivät heti paremmin kuin minä, että tämä oli välttämätöntä minunkin työlleni. Jos vain toinen kanta oli edustettuna virallisesti Teosofisessa Seurassa, jäi meikäläinen jonkinlaiseksi yksityisharrastukseksi. Itse en tätä kohtaa heti älynnyt. Mielestäni ei mikään saattanut estää personallista teosofista työtäni – olinhan vapaa kirjoittamaan ja puhumaan omassa nimessäni mitä katsoin oikeaksi ja todeksi! Vasta tänä syksynä selvisi minulle, että yhteisen työemme arvokkuudelle oli todellakin välttämätöntä, ettei minunkään työlläni ollut nurkkaharrastuksen leimaa Teosofisessa Seurassa. Ja kun nyt olen tutkinut itseäni, olen huomannut – kuten äsken mainitsin – teosofian kasvaneen vereeni niin, että aina vaistomaisesti olen puhunut ja aina suunnitellut vastedes puhuvani, jos suorastaan teosofian eli ikuisen viisauden nimessä, niin ainakin Teosofisen Seuran täysin pätevästä edustajana.

Osastojakoajatus ei kuitenkaan saanut kannatusta toisella taholla. „Emme tahdo muodostaa mitään osastoa, pysymme vain yksinkertaisesti Teosofisena Seurana kuten tähänkin saakka“, selitettiin siltä taholta. Ja koska he olivat enemmistössä, olivat he tietysti nykyisen käsityskannan mukaan – oikeassa. Enemmistöllä on valta, ja onhan valta sittenkin käytännössä sama kuin oikeus: sentähden enemmistöllä on oikein. Me, jotka olimme vähemmistössä, olimme väärässä.

Meillä ei siis ollut oikeutta esiintyä Suomen Teosofisen Seuran nimessä! Minä, joka olin palvellut teosofista asiaa neljännesvuosisadan, en ollut enää oikeutettu edustamaan Teosofista Seuraa!

Näin ollen ei ollut muuta kuin yksi mahdollisuus jällellä: lakata Teosofisen Seuran välityksellä palvelemasta teosofiaa ja etsiä teosofialle uusi väline, synnyttää teosofinen työ uudestaan uudessa muodossa. Kun vanha ruumis hylkää, on luotava uusi. Ehkä se sanoma, joka meikäläisten kautta pyrkii esille, onkin täynnä niin uutta henkistä viiniä, ettei sitä enää käynyt kaataminen vanhoihin leileihin!

Senpätähden kutsuin, noudattaen siinä monen T. S:n jäsenen kehoitusta, kaikkia niitä totuudenetsijöitä, Okkultisen Osaston teosofejia, jotka minun kanssani tahtoivat jatkaa henkistä valistus- ja kasvatustyötä uusissa uomissa, liittymään kanssani seuraksi, jonka nimeksi ehdotin:

RUUSU-RISTI, Suomen Salatieteellinen Tutkimus-Seura (ruotsiksi: *ROSEN-KORSET, Samfundet för ockult forskning i Finland*), ja jonka perustava kokous pidettiin Helsingissä marraskuun 14 p:nä.

Tämän perustavan kokouksen tuloksesta kerrotaan „Tien varrelta“ osastossa.

*

Minun ei tarvitse pitää pitkiä puheita Ruusu-Risti-seuran tehtävästä ja tarkoituksesta. Se selviää itse nimestä ja on elävästi kirjoitettuna kaikkien niiden sydämiin, jotka ylinnä kaikkea elämässä kaipaavat totuutta ja totuuden Jumalaa.

Nimi „Ruusu-Risti“ viittaa uuden seuran uskonnolliseen tehtävään: se tutkii kaikkia uskontoja ja mytologioja, saapuu tutkimuksissaan Jeesus Kristuksen mysterioihin ja koettaa elää niiden hengessä. Se elvyttää siis kristinuskonkin varsinaisen hengen ja auttaa länsimaisia kirkkoja ymmärtämään opinkappaltensa vertauskuvallista, mystillistä ja salatieteellistä merkitystä. Hengen elävänä virtana se puhdistaa ja uudistaa uskovaisten sisäistä ja ulkonaista elämää.

Nimi „salatieteellinen tutkimus-seura“ viittaa siihen, että seuran jäsenet ovat läpeensä totuuden etsijöitä, tutkijoita ja löytäjiä, jotka tieteellisyyden periaatetta noudattaen ovat suvaitsevaisia kaikkia ihmisiä kohtaan, olkoon näiden uskonnollinen tai siveellinen vakaumus mikä tahansa. Se myös selvästi osoittaa, että seura ei rajoita tutkimuksiaan n. s. luonnontietoihin, eipä edes tavallisiin uskonnollisiin, filosofisiin tai historiallisiin tutkimusaloihin, vaan käsittää sen ohella ja ehkä etupäässä kaikkia niitä n. s. salaisia tieteitä, joilta virallinen tutkimus kieltää tieteen arvon, kuten magiaa, astrologiaa, spiritismia j. n. e. Sanalla sanoen seura koettaa voimiensa ja kykyjensä takaa tutkia ei ainoastaan näkyväistä, vaan myös näkymätöntä maailmaa ynnä sen monenlaatuisia ilmiöitä ja voimia.

Tarvinneeko minun edes mainita, että yhtenä tärkeänä tutkimushaarana, johon nimi „Suomen“ viittaa, on ajateltu oman kansamme kalevalaisen menneisyyden, sen muinaisen viisauden ja tiedon elävä tutkiminen, samoinkuin tutustuminen sen nykyaikaisiin tietäjiin, niiden kykyihin ja oppeihin?

*

Tämä Ruusu-Risti on siis se yhtymä, jonka turvissa henkinen, teosofis-okkultinen työni tulee jatkumaan. Siinä ovat ne ystävät, jotka haluavat kuulla, mitä henkivalloilla mahdollisesti on sanottavana minun kauttani, – seikka, joka ei suinkaan merkitse, että seura olisi perustetu minua varten! Jos työskentelyni on merkityksestä Suomen kansalle (edes muutamille kansan yksilöille), kyllä se uomansa olisi löytänyt toisiinkin suuntiin. Jos se taas on merkityksetön, olisi turha sitä pönkittää. Olen nuoresta saakka ollut hengessäni täysin vapaa. Olen valmis millä hetkellä tahansa jättämään tämän maallisen elämän, jos ei minua täällä tarvita, ja uskon varmasti, että Karma minut kyllä täältä korjaakin, jos käyn hyödyttömäksi. Mutta olen myös valmis työtä tekemään, ponnistamaan ja kärsimään yhä edelleen, jos Mestari katsoo, että minun vähäpätöisestä ja puutteellisesta persoonastani on pienintäkään hyötyä Hänen suuressa ja ihanassa työssään.

Sentähden on selvää, että Ruusu-Ristillä on tarkoitus, joka tähtää kauas yli personallisuuksien. Uskon, että me näkyväiset ihmiset olemmekin korkeampien voimien ohjattavina ja käytettävänä. Uskon, että Ruusu-Risti-seura on pantu alulle näkymättömässä maailmassa ja että se vain löytää tällä fyysillisellä tasolla näkyväisen ilmaisumuotonsa meidän kauttamme. Uskon, että se on siemen, elävä siemen, josta on kasvava „iso tammi“. Uskon, että sen vaikutus tulee siunauksellisenä ulottumaan laajalle ja kauas, ulkopuolelle Suomen rajojenkin. Uskon, – niin, mitä en uskokaan. Mutta usko näyttäytyy teoissa eikä vain sanoissa.

*

Tietäjän elämässä on nyt alkava uusi ajanjakso, kun se ensi vuonna astuu seitsemännelletoista vuositaipaleelleen. Se syntyy uudestaan uudella nimellä. Niinkuin Omatunto aikoinaan muuttui Tietäjäksi, niin Tietäjä nyt muuttuu *Ruusu-Ristiksi*. Samoin sen ulkoasu on muuttuva ja sen sisältö. Ei kuten tänä vuonna, jolloin voittamattomat vaikeudet tekivät paperin huonommaksi kuin mitä olin uskonut ja kuvitellut, vaan todellisesti hienommaksi, aistikkaammaksi ja paremmaksi. Paperin on paino jo hankkinut ensi vuotta varten, ja painettavaksi Ruusu-Risti tulee Helsingissä. Sen ilmestyminen säännöllisesti on myös taattu, ja mitä postitukseen tulee, aion itse sitä valvoa tammikuusta lähtien. Olemme nyt eläneet niin poikkeuksellisissa oloissa – varsinkin tänä syksynä, mitä itseeni tulee, – että semmoista ei Tietäjän historiassa ole sattunut sitte vuoden 1908. Mitä lienevätkään lukijat ja tilaajat ajatelleet, kun syyskuun numero ilmestyi vasta lokakuussa ja kun vuoden viimeiset numerot ilmestyivät vasta tämmöisenä kolmoisnumerona! Toivon kuitenkin, että kaikki ovat ymmärtäneet, että minun puoleltani on ollut vakavammat syyt kuin leväperäisyys, laiskuus tai saamattomuus: uskallanhan vedota monivuotiseen, omalta puoleltani säntilliseen työhöni.

Tahdon siis kertoa ensi vuoden Ruusu-Rivistä, että sen paperi tulee hyvää, valkoista ja mieluisaa. Koko tulee hieman pienempää, tavallisen kirjan malliin, mutta jos tilaajamäärä pysyy entisellään, tulee jokainen numero sen sijaan käsittämään 64 sivua, mikä tekee tekstin tosiasiallisesti entistään laajemmaksi Siinä asussaan Ruusu-Risti tulee mieluisammaksi säilyttää, ja vuosinide muodostaa paksun kirjan.

Mitä sisältöön tulee, on muutos myös oleva ytimiin käypä. Tärkeänä piirteenä on ensinnäkin mainittava se, että Ruusu-Risti tulee julkaisemaan viime talvena kirjoittamani tutkimuksen *Väinämöisestä Suomen kansallishaltiana* ja sitten jatkuvasti toisia teoksiani. Kustannusliikemme ei näet toistaiseksi kykene kustantamaan uusia kirjoja, mutta sen sijaan olen suunnitellut tämän välimuodon, että kirjoittaisin yksinomaan Ruusu-Ristiä varten, jolloin eivät laajemmatkaan käsikirjoitukseni jäisi laatikkoon makaamaan. Tästä eivät ystäväni pahastune, sillä jos Ruusu-Ristin tilaushinta jollakulla markalla sen nojalla kohoaa, ovat Ruusu-Ristin tilaajat samalla sekä ensimmäiset että toistaiseksi ainoat, jotka uusimpaan kirjalliseen tuotantooni saavat tutustua.

Toiseksi on mainittava, että Ruusu-Risti tulee julkaisemaan arvokkaita suomennoksia salatieteellisen kirjallisuuden alalta. Niinpä aion tutustuttaa suomalaista yleisöä erääseen viime vuosisadan ranskalaiseen okkultistiin, josta Madame Blavatsky alinomaan puhuu „Salaisessa Opissaan“ ja joka käytti sananimeä *Eliphas Lévy*. Hän on nerokkaimpia ja säkenöivimpiä okkultisti-kirjailijoita mitä tunnen, ja hänen teoksiaan pidetään yleisesti suorastaan perustavina laadultaan.

Kolmanneksi on mainittava, että Ruusu-Risti edelleen tulee julkaisemaan kirjoituksia ja runoja maamme etevimmiltä kirjailijoilta, jotka kaikki eivät vielä tänä vuonna ole ehtineet lupauksiaan täyttää.

Neljänneksi on mainittava, että Ruusu-Risti huolellisesti toimitetuissa katsauksissa (”Mitä muualla tiedetään“, „Tien varrelta“) tulee seuraamaan ulko- ja kotimaan tapahtumia teosofisilla, salatieteellisillä ja sen sukuisilla aloilla.

Viidenneksi on mainittava, että tietysti „Toimittajalta“ pätkät, „Kysymyksiä ja vastauksia“, „Kirjeitä toimitukselle“ y. m. osatot tulevat edelleen jatkumaan.

Kuudenneksi on mainittava, että Ruusu-Risti tulee entistä enemmän omistamaan huomiota suomalaiselle salatieteelle. Niinpä aion julkaista kertomuksia ja selontekoja kotimaisista tietäjistä, heidän kyvyistään ja opeistaan.

Seitsemänneksi on mainittava, että *runoilija Aarni Kouta* toimitussihteerinä tulee huolehtimaan Ruusu-Ristin kielellisestä asusta, jonka suhteen tähän saakka on kylläkin ollut moittimisen varaa.

Tarvitseeko minun lisätä, että omalle työlleni ja elämälleni on välttämätöntä, että Ruusu-Risti menestyy. Ystäväni sen ymmärtävät, ja he tekevät pyytämättäni voitavansa Ruusu-Ristin eteen. Muistakoot ja pitäkööt rohkaisevana momenttina mielessään, että yksin painokustannukset tulevat ensi vuonna nousemaan viiteen- á kuuteenkymmeneen tuhanteen!

*

Voidaksemme perinpohjin tutustua suomalaiseen okkultismiin, on välttämätöntä, että keräämme tietoja nykyajan sekä elävistä että kuolleista „tietäjistä“ ja „noidista“. Suomen salomailla elää vielä siellä täällä – tai on äsken elänyt – arki-ihmisiä viisaampia „poppamiehiä“, joiden voimatöistä kulkee kaskuja kansan suussa. Nämä kaskut, nämä useinkin niukat tiedot eivät saa jäädä unohduksiin. Kotiseutututkimus on tässä suhteessa tehnyt paljon työtä ja saavuttanut kauniita voittoja, mutta kelle varsinaisesti kuuluu salatieteellisten asioitten, salaperäisten ja yliaistillisten tapahtumain unohduksista pelastaminen ellei meikäläisille tutkijoille, jotka juuri olemme kääntäneet huomiomme niihin asioihin ja jotka suuremmilla edellytyksillä kuin tavalliset runojen ja tarujen kerääjät saatamme ymmärtää, mitä niissä on arvokasta.

Ensi vuonna tulee Ruusu-Risti sisältämään kertomuksia suomalaisista (ja lappalaisista) tietäjistä. Aion ensin julkaista otteita kirjallisuudesta, vanhoista aikakauskirjoista y. m., jotta lukijat perehtyisivät aineeseen, mutta pyydän samalla, että varsinkin kaikki Ruusu-Ristin jäsenet tekisivät tässä suhteessa voitavansa, keräisivät asianomaisia tietoja, kirjoittaisivat muistiin ja lähettäisivät minulle. Tämä olisi heidän puolestaan vakavaa työtä suomalaisen kulttuurin ja suomalaisen salatieteen hyväksi.

*

Henkinen liike semmoinen kuin teosofinen liike monine haarautumineen on mielestäni pidettävä ulkopuolella kaikkea käytännöllistä politiikkaa siitä yksinkertaisesta syystä, että se ei ensi kädessä tähtää olojen parantamiseen, vaan inhimillisten näkökantojen muuttamiseen, ihmisten valistamiseen ja kasvattamiseen. Ulkonainen työskentely näyttää kyllä „käytännölliseltä“ ja lupaavalta, jota vastoin puhtaasti henkinen työ tuntuu niin kiittämättömältä ja hedelmättömältä, että moni väsy siihen ja heittäytyy epätoivossaan yhteiskuntapolitiikan syliin. Mutta se, joka kesken väsy, on unohtanut henkisen elämän ja itsekasvatuksen ensimmäisiä sääntöjä: älä työskentele tuloksien takia.

Tietysti en tällä tarkoita, ettei henkinen ihminen saisi pohtia yhteiskunnallisia kysymyksiä ja luoda itselleen ratkaisuja niistä. Päinvastoin, jos ne kiinnittävät hänen mieltään, on hänellä oikeus että velvollisuus niitä mietiskellä. Kukaties hän löytää ratkaisun, jota toistenkin kannattaa pohtia! Suuressa hiljaisuudessa syntyvät suuret aatteet.

Onhan meillä esimerkkinä tästä tohtori Steiner Saksassa. Hän on herättänyt melko suuren huomion esittäessään yhteiskunnallisen kolmijako-oppinsa. Vaikka hänen aatteensa eivät ole suorastaa uusia sille, joka on tuntenut ranskalaista okkultismia, varsinkin Saint-Yves d'Alveydre'n koulua, on hän ensimmäisenä osannut antaa näille aatteille sen suppean, käytännöllisen muodon, joka on herättänyt mieltä

ja saanut joukkoja liikkeelle. Saksassa on syntynyt erikoinen kolmijakoliike, johon kymmeniä tuhansia jo taitaa lukeutua. Kuinka edullista tämä tavallaan poliittinen puuha on antroposofiselle liikkeelle, on toinen kysymys. Monet antroposofit kuuluvatkin paheksuvan kolmijako-innostusta.

Joka tapauksessa kolmijakoate perustuu todellisuuteen. Yhteiskunta on itsessään kolmijakoinen, vaikka yhteiskunnan yksilöt eivät ole siitä selvillään. Tämä ihmisten tietämättömyys luonnon laista se se aiheuttaa kärsimystä ja vaivaa. Jos elävät ihmiset kasvaisivat tietoisiksi kolmijaosta, koettaisivat he sitä elämässä ja oloissa toteuttaa, ja silloin varmasti paljon tuskaa poistuisi maailmasta.

Olen toisessa kohdassa Tietäjää kyhännyt esityksen kolmijakoaatteesta.

*

Onnea, onnea kaikille jouluksi!